

27. num. 1. *1702, 14*

23
D. D. B. V. *1702, 14* *16*
DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS

De

PROBATIONE FI- LIATIONIS

In qua simul

De

SUPPOSITIONE PARTUS

Von

Key- oder hingelegten Kindern

AGITUR

ET TOTA MATERIA PREJUDICII QUAE
AUTOR IN FORO CONTRADICTORIO OBTINUIT
LOCO CONVENIENTI ILLUSTRATUR

Quam

DEO PROPITIO

IN INCLUTA ACADEMIA JENENSI
PRO LICENTIA

HONORES DOCTORALES ET PRIVILEGIA

Rite & Legitime consequendi

publicae disquisitioni submittere constituerat,

1702
FRIED. JOH. *Stoek* /

Regim. Reg. Boruff. Halberstad. Adv. Ordin.

Ob interventem vero illius mortem ex beate defuncti dispositione
in lucem ediderunt ejusdem HEREDES.

J E N A,
Literis WERTHERIANIS. 1702.

8 1/2
H. Medico Ino

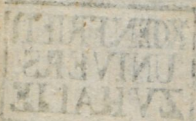
DISSERTATIO JURIDICA IN ALGEBRA

PROBATIONE ET
LATIONIS

SUPPOSITIONE PARTIS

ET TOTA MATERIA PERIUDICIS QVE

IN TOTO CONRADICIORUM ORIGINIBUS
CONSERVATA IN ALGEBRA

DEO PROPTIO

HONORES DOCTORUM ET PRIVILEGIA

FRIEDRICH JON

OP. INTERVENIENS VERO HINC MONTES EXPRESSE DEFINITI DISPOSITIONE
IN LUCEM EDICITUR JENAM MDCCLXXII

JENAE
LITHEO WERTHERIANIS

82
A. Me...

JOHANNES BERNHARDUS

Grise / Jct.

Consil. Sax. Aul. & Consist. nec
non Prof. Publ.

L. 5.

Vetus est tritum illud: Hominem pro-
ponere, Deum verò disponere, omnes
sane in se veritatis numeros habet, nec
diffitebitur, nisi qui curam et providentiam
Dei, rerum humanarum moderatricem ne-
fario negabit ausu. Summi enim, quod in
caelis est, Numinis nutu et dispensatione fiunt,
qua fiunt. Unde umbra et somnii speciem
pra se ferre judicandum, quicquid universus
mortalium cœtus cœcò molitur impetu.
Quem enim ad modum umbrà nihil fuga-
cius, nihil inanius, et somnium prius, quam
tenetur, elabitur et transit non revocandum:
ita semel atque iterum et sapius omnino,
quam numerare facillè sit, prater omnem
spem et opinionem evanescere et in fenum
ventosque abire videmus, qua antea intentò
agitata fuerunt animò. Discutit summus
rerum

rerum arbiter Deus, & intercidit, quæ mo-
liuntur homines. Præter Pandectas scriptu-
rarum divinissimas hoc suò confirmant calca-
lo Sapientum monumenta illustrissima. Ita ex
Gentilibus L. Annæus Seneca, quem magnum
inter magnos Virum & sapientiæ humanæ fon-
tem Lipsius vocat: Ex improvîso sæpe ever-
tunt Dii, quæ proposuerunt sibi homines. Et
Æschylus: ἔπειτα τῶν Διὸς ἀγνοίας θνατῶν παρ᾽ ἑξίας βελᾶι;
Nunquam Jovis ordinationem prætereunt
hominis consilia. Optimè vero ac elegan-
tissimè hanc in rem scribit Nicephorus:
Quid opus est sacras providentiæ rationes re-
censere, quæ res nostras gubernans cò fine
concludere solet, quem ignoramus? nunc
sperato, nunc insperato: non secus ac si quis
Piræo egressus Ægeum mare trajicere insti-
tuat, septentrionum vero vi in Cretam & Sar-
diniam præter expectationem deferatur. Nec
desunt exempla, quibus hoc statuminare pos-
semus; sed cum littus legere & illud Friede-
rici Johannis Stockii b. m. Advocati Regii or-
dinarii longe felicissimè tanquam portum re-
spicere liceat, super sedemus nos per immensum
aliquod exemplorum æquor diffundere. Hic
enim

enim postquam solidâ Juris Utriusque noti-
 tiâ ornaverat animum, ante aliquot men-
 sium spatium statuerat in alinâ Salanâ eru-
 diti laboris premium ambire, summosque in
 utroque Jure obtinere honores. Ast en tur-
 batos ejus circulos! Iter molientem vehemens
 invadit morbus, in lecto defigit, deartuatim
 acutissimis vexat cruciatibus, succo pariter
 & vigore privat, & ferali denique ictu per-
 cutit. Quantum jacturâ fora ex ejus obitu
 ceperint, anxiam Clientum querelâ, subjectaque
 Virorum, quos Orbis eruditus colit, encomia
 clarissimis loquuntur pignoribus. Lugent
 eum summi, medioximi, infimi, in quan-
 tum humani animi dolor intelligi potest.
 Neque enim nascuntur Viri egregii temerè,
 nec sunt tam facilè, quàm defunt. Quot,
 quæso, disciplinâ, annorum & experientiâ o-
 pus est, ut perficiatur aliquâ egregia indoles,
 quæ salutem publicam insigniter juvet &
 promoveat? Rabulis quidem, qui ad causas
 sine ulla juris scientia audent accedere, sca-
 tet orbis. Ast qui Stockio similes, artem
 justæ & æqui tenent accuratius, consilium da-
 re norunt, qui opus habent, ac respondere
 pru-

prudenter, qui adveniunt & querunt, deside-
rari non raro coeperunt. Insigne Stockii exar-
ditiois documentum prabet Disputatio
quam constituerat habere inauguralem, non
duntaxat ex Doctorum monumentis con-
stipata, sed praecipue ex casibus quos ipse non
sine eximia nominis famam obtinuit, sum-
mo collecta studio. Digna ergo omnino
visa, quae typis describatur publicis, nomen-
que defuncti ab oblivionis cineribus vindi-
cet. Fruere itaque L. B. post fata suprema
beati viri fructibus suavis simis famamque
illius Tibi habe commendatis sumam.

Vale. Jena Mens. Octobr.

MDCCL.

ILLUSTRISSIMO,

REGIMINI

ET

CONSISTORIO

HEMIPOLITANO,

HANC SUAM INAUGURALEM DISPU-
TATIONEM

Se, suaque Studia commendaturus

deyora mente

offert

AUCTOR

humillimus

Fried. Joh. Stod.

Antefatio.

Paterlapsi sunt anni quatuordecim & quod excurrit, *Lector Benevole*, cum in alma Salana animum ad sanctarum legum studium applicans, inter alia meum privata, tum publica disputationis exercitia, peculiare thema: *De Jurisdictione Consistoriali* conscriptum, publice defenderim, quibus in thesibus methodo usus sum tali, ut (1.) thematis naturam in genere, mediante definitione nominali & reali, (2.) in specie, in suis consentaneis secundum ordinem causarum externarum & internarum, nec non effectuum considerarem, quæ methodus, cum nostræ Jurisprudentiæ apposite conveniat, & materiam apte satis disponat, etiam hac vice cyno.

cynofura meæ inauguralis disputationis erit. Incidi autem in materiam probationis filiationis & suppositionis partus, ex duplici causa: Primo, quia hæc materia quodammodo Jurisdictionis consistorialis objectum constituit, & cum themate proxime relato quandam affinitatem habet. Secundo, quia materia probationis, in specie filiationis, tot difficultates in foro generat, quas circumspæctus Advocatus vix superare potest. Ipsi quoque Doctores de illa ubique tam varie & hæsitanter discurrunt, ut sæpenumero incassum consulantur. Præter dispositionem & elaborationem practicam mihi nihil vindico. Quapropter ne arbitretur quisquam me hic monosophum agere, & hanc materiam tanquam noviter inventam, in qua jam tot excelsa ingenia desudarunt, omnibus numeris absolutam tradere velle, nequaquam: veniam potius me impetraturum confido, ab eo, qui præter gravitatem materiæ concatenatos meos labores forenses, qui me totum requirunt, & gravissima corporis symptomata, quæ me perpetuò premunt, & quandoque totam corporis œconomiam destruant, paulo altius expenderit, quo de illi

judicent, quæis statio & vita mea penitius per-
specta est. Huic igitur dissertationi, in qua
Latiali Veneri, & festivitati styli, studere non
licuit, favorem suum, ob Auctoris ingenii cul-
pam, aliasque causas expositas, denegare ne
velit *Benevolus Lector*, opus exactius ab illis
Juris, Justitiæque Atlantibus expectaturus,
qui caput inter sidera condunt, maximo rogo
opere.

Cap. I.
De probationis filiationis & sup-
positionis partus definitione.

Th. I.

IN evolvendis natalibus, & investigandis derivatio-
nibus vocum, probationis filiationis, & suppositio-
nis partus, tempus non conteram, sed eos inquisi-
tioni illorum relinquam, quibus major cura verborum,
quam rerum, quibusve bellum Grammaticale dulce est:
Quare sine longo verborum ambitu, me ad ipsam defini-
tionem realem, & divisionem conferam.

Th. II.

Est autem probatio in genere, actus judicialis, quo
litigantes, de facto controverso, vel de re dubia, per ar-
gumenta judici fidem faciunt; uti *Celsus* innuit in *l. 12.*
ff. de probat.

Th. III.

Dividitur probatio ratione *causæ instrumentalis*, *ita*
arti-

artificialem & inartificialem. Illa est quæ ex re ipsa nascitur, & à probante per beneficium dialecticæ eruitur, diciturque argumentum in specie, de qua *Everhard. in Topic. legalis.* Hæc vero, quæ fit per argumenta inartificialia extrinsecus assumta, ad quorum inventionem, ars nihil confert. e.g. testes, instrumenta, charta partita *ausgeschnittene Zettel* / bacilli crenis incisi, *Kerbhölzer* &c. Interim, cum allata fuerint, arte omnino tractanda sunt, quamvis ad eas inveniendas, ars nihil proffit: Facillime enim probaturus in modo articulandi & disponendi errare, & in foream impertinentium incidere potest, si articuli probatorii, sine arte & ingenii acumine ad centrum controversiæ directi non fuerint. Id quod novissime in puncto bigamiæ civiliter intentatæ, ubi adversarius articulos probatorias formaverat super ejusmodi actibus, qui etiam sine matrimonio consueverunt exerceri, obtinui per Sentent. die 21. Nov. 1701. in Regio Consistorio Hemipolitan, publicat: *Das wenn gleich der Beweis nicht desert und erloschen / die übergebene articul dennoch als impertinent zu halten / derowegen Beklagter / fals Klägerin binnen einer doppelten Sächsischen Frist den Beweis nicht noch besser und concludenter führet / von angestellter Klage zu absolviren / gestalt wir diese dahin an und in eventum à lumine judicii abweisen.* W. R. W. Eadem circumspectio, & crisis practica, requiritur circa modum articulandi in judiciis possessoriis, ubi quis per incepto articulos ex summarissimo facile in ordinarium, aut petitorium delabi potest. Sicuti obtinui pro præfectur: H. contra H. U. per sententias à Facultate Juridica Marpurgensi & Altorfina die 29. Junii 1699. & 22. April. 1700.

pronunciatas : Ratione *effectus* probatio dividitur in *plenam*, quæ sola sufficit ad faciendam Judici plenam fidem de re controversa, & *minus plenam*, quæ Judicem plene non instruit, sed alio adhuc adminiculo indiget. Quamquam vero hæc divisio communi Doctorum calculo approbata, & in foro recepta sit ; tamen in puncto juris eam minime legalem, sed à Dd. consistam, & errore interpretum in judicicia investam esse, quippe quæ legibus non modo non suffulta nec munita sit, sed legibus etiam & juris rationibus aperte refragetur, cum aliis judicat Wissenb. *Disp. pand. 42. b. 3.* Illud adhuc notandum est, probationis vocabulo neque confessionem, neque jusjurandum, neque præsumptionem proprie contineri, licet vim & effectum probationis habeant. *Ulpianus in l. 11. §. ult. ff. de jurejur. Paulus in l. 30. ff. eod.* Et potest Judex ex rationabili causa, probationem proprie sic dictam, & per Judicatum jam impositam, in aliam minus propria probationis speciem convertere, idque ex officio, quamvis à parte non fuerit imploratus. *Dn. Mev. P. 4. Dec. 6.* Ita mihi in Causa L. Aquilæ A. contra H. à Facultate Juridica Rintlenf. die 26. Febr. 1698. in nostro Pratorio responsum est: *Daß Beklagten annoch frey gelassen/ binnen 4. Wochen post publicationem hujus Sententiæ, ratione der/ an Klägers Seiten zuerst verübten Thätlichkeit den/ diffals in sententia Jctorum Jenensium de publ. den 1. Octobr. 1697. imponirten Beweiß/ vermittelst des Juramenti Judicialis gehörig zu führen. Quoniam vero secundum ordinationem processus Hemipolitanam, huic juramento amplius locus esse non poterat, causa per appellationem ad Illustrißimum Regimen devoluta est; quod hoc Juramentum*
 Judi

Judiciale in suppletorium per sentent. de publ. die 23. Nov. 1699. commutavit, quæ Sententia postea in leuteratione à Facultate Juridica Altorffina die 12. Maji 1701. confirmata fuit, largissimis in id congestis rationibus decidendi, quas propter amplitudinem apponere supersedeo. Ultimo hic queritur, an duæ semiplenæ probationes unam plenam efficere possint? ita concludo cum Imperatore *Philippo in l. 4. C. de probat. Mev. p. 8. Dec. 334. n. 3. & Carpz. in process. tit. 13. art. 3. n. 35.*

Th. IV.

Accedo ad definitionem sive descriptionem filiationis, cujus conceptum definitivum antequam exprimam, ad illustrationem non nulla præmittenda sunt. Notum est, homines in nostra Jurisprudencia respectu status varie distingvi, in civilem scilicet & naturalem, uterque suas habet subdivisiones. Etenim secundum statum civilem, sunt vel liberi vel servi, vel cives, vel peregrini, vel patres vel filii familias, secundum naturalem, vel nati, vel nascituri, alii masculi alii foeminae, *vid. t. t. ff. de stat. hom.* Porro filiatio ipsa est multiplex, alia enim est naturalis & legitima simul, quæ oritur ex legitimo toro, alia legitima tantum, quæ arrogatione & adoptione nititur, alia naturalis tantum, quæ olim ex concubinaru, hodie ex concubitu illicito, soluti cum soluta & honesta venit, & denique alia neque naturalis neque legitima, quæ ex damnato coitu progerminat. Sicuti vero ex hisce apparet, vocabulum filiationis æquivocum esse, ita sequitur sua sponte, filiationem per unum conceptum definitivum efferi non posse, sed aliam definiendi rationem requirere. In genere autem si describenda est, dicam,

B

quod

quod filiatio sit qualitas moralis, oriens ex statu familiae, vi cuius, liberi agunt adversus parentes, qui se parentes esse negant, ad hoc, ut declarentur parentes, & contra, quæ datur parentibus adversus liberos, qui se liberos esse negant, ad hoc, ut declarentur liberi. Cui affinis est, quæ uxori adversus maritum, & stupratæ contra stupratorem, ex interpretatione juris, ob similitudinem competit, ad partum ex se editum agnoscendum tanquam suum. conferat: *r. r. ff. de agnosc. & valend. liber. vel parent.* Unde facile liquet, probationem fil. nil esse aliud, quam de filiatione alicui fidem facere.

Th. V.

Hæc absolutis, accingo me ad descriptionem suppositionis partus: non autem hic intelligo suppositiones illas, quæ in propositionibus fiunt, de quibus Logici, fusius agere solent, neque per partum, pariendi actum, sed ipsam prolem, & suppositionem, quando dolose aliquis homo fingitur esse filius, qualis revera non est, ac per id veritas immutatur in præjudicium tertii; quod fit substituendo vel supponendo alienum partum, cuius meminit *Hermogenianus in l. 40. ff. de jur. fisci*, nec non *Ulpianus in l. 1. pr. ff. de agnosc. & valend. liber.* Et *Paulus in l. 19. §. 1. ff. ad L. Cornel. de falsis*. Alia adhuc species suppositionis in iure occurrit, scilicet si quis aliam personam pro alia in contractu, testamento, iudicio, aut alias quomodocunque supponit, cuius rei exempla referunt *Jul. Clar. lib. 5. sentent. §. testamentum. qu. 59. Petr. Caball. resolut. Crim. Cas. 176. n. 12.* Verum illa, non hæc erit huius loci.

CAPUT II.

De probationis filiationis causa
efficiente & subjecto.

Th. I.

Pro probationis filiationis causa efficiens est lex, quæ requirit probationem à litigantibus, qui scilicet aliquid assertunt. *Imperator Antoninus in l. q. C. de edend. iudice interloquente. Innocent. III. in C. contr. X. de probat. in specie nostro casu probanda est intentio actoris, scilicet filiationis sive paternitas, nisi sit in quasi ejus possessione, tum enim transit onus probandi in alium. Modestinus in l. 15. ff. de probat. Lauterbach, ad ff. tit. de agnos. Et alend. liber. quæ limitatio tamen sublimitatione temperanda est in iis, quæ cum libertate naturali, vel jure communi pugnant, in his enim quasi possessio non relevat ab onere probandi, sed ea non obstante, prætendens obligatus est ad probandum. *Pacian. lib. 2. cap. 20. n. 6. 7. 8. 9. de probat. Brunnem. ad l. 9. C. de servitut. Et aqu. Struv. Ex. 12. eb. 44. Klock. Vol. 2. Consil. 8. n. 134.* Ita in materia servitutis responsum est in nostro Prætorio à Facultate juridica Hallensi in causa H. L. contra J. G. Daß Beklagter seine Befugnis wegen der habenden Gasse/entweder durch die vorgeschäzte Verjährung/ oder anderer gestalt binnen gewöhnlicher Frist zuerweisen schuldig/darwieder dem Kläger sein Gegen-Beweis/ Evidentia, und andere rechtliche Nothdurfft billig vorbehalten wird/ ferner darauf zu beschehen was recht ist. B. N. W. Rationes decidendi potiores erant: Diemeil Beklagter hierzu kein ander Mittel/ als die negatoriam actionem ero-*

wehlen können / welche in Rechten dergestalt privilegirt /
 daß wenn gleich der adversarius, sich in quasi possessione ser-
 vitudinis fundiret / dennoch seine Befugniß erweisen muß /
 cum hic possessor contra se præsumptionem habeat, quod
 omnis fundus præsumatur esse liber, quo casu possessio
 non relevat. *Carpz. lib. 1. Resp. 7. n. 11. Et seqq.* Sive autem
 agat, sive conveniatur ille, qui dicit se filium alicujus,
 probare debet filiationem, qui enim se fundat in qualita-
 te, illam probare tenetur, nec quis admitti debet ut talis,
 sive agat, sive excipiat, nisi prius probet se talem. *Mascard.
 Vol. 6. Cond. 687. n. 2. de probat. Martin. ad process. saxon.
 Tit. 10. §. 1. n. 77. Et seqq.* Quaritur autem, an actor, non
 expectata judicis sententia, vel decreto, statim probatio-
 nem eorum, quæ negata sunt, suscipere possit? plus vice
 simplici in Regio nostro Tribunali id egi, sed acquiescente,
 & non contradicente adversario, quod etiam reluctante
 parte adversa fieri posse, nullus dubito, per *Recess. Imper.
 Ratisp. de anno 1654. §. 35.* nisi partes circa modum & tem-
 pus, nec non ipsam probationis admissionem, ut & thema
 probandum, inter se dissentiant, quo casu ad judicis offi-
 cium pertinet, litem hanc per interlocutoriam dirimere.
 Ita in nostro Senatu in causa A. C. contra T. K. die 26.
 April. 1699. obtinui, ibi, cum inter alias dilatorias, etiam
 exactio juramenti Calumniæ generalis eventuali litis con-
 testationi annexa esset, & actores, non subsecuta interlo-
 cutoria judicis, probationem adductum eventualis litis
 contestationis anticipare vellent, repuli illos exceptione,
 nondum purificata litis contestationis, ad quam emanaba-
 bat decretum, weil Beklagter litem nicht pure, sondern
 cum conditione, daß vorher der Punkt wegen des jura-
 menti

menti Calumniae generalis erörere werden müsse / nur zu dessen facilitirung contestiret / biß dahin der Beweis in suspenso zulassen / in quo decreto, quod juri & rationi conveniens esset, vid. *Carpz. in proc. tit. 9. art. 1. n. 79. § 80.* actores acquiescebant: docuit vero eventus, hanc protestationem & resistantiam effectu non caruisse, dum actores hoc Juramentum, ipsis per sententiam die 29. Octobr. 1700. publicat: impositum recusantes, causam per modum appellationis Illustrissimo Regimini committere, in quo ad praesens usque tempus, suspensa causa principali; diversae quaestiones praedjudiciales, quae postea suborta sunt, totamque causam principalem salvabunt, ventilantur. Silentio quoque hic non praetereundum est, quod non admittenda sit probatio, quamdiu, an competat actio, controvertitur, juris enim ordo postulat, ut prius constet, an actioni locus sit, quam ut, quod est in actione, in litem admittatur, eleganter JCrus uti optimus, ita de foro meritisimus *Mev. p. 6. Dec. 382.* Illustratur haec thesis sequenti casu, quem in Tribunali Regio adhuc disceptamus: Titius & Mevius duo creditores christiani concurrunt cum Judaea Zypora, & urgent solutionem ex bonis mariti fugitivi, illi, ex capite debiti, haec, ex capite dotis & illatorum, creditores christiani in specie Mevius, cujus causam ego ago, obloquuntur Judaea, eamque privilegii dotis & juris praedationis incapacem ajunt per expressam *Novellam 109*, confer: *Martin. in proc. tit. 43. §. 1. n. 252.* ideoque ad probationem illatorum, quam praetendebat Judaea, non esse admittendam, quippe quae frustranea foret, dum ipsi nulla praerogativa, nec actio intentata competeret, causa conclusa, Praetorium nostrum pronuntiabat die 23. April. 1700.

Das

Dasß des Debitoris Ehe-Frau mit ihren angegebenen Ehe-Geldern / so weit Sie dieselbe wird rechlicher Gehühr erweisen können / zwar zu hören / und wenn Sie mit den Creditoribus darüber verfahren / hat Sie bey künfftiger inclassation, deßhalb locum competentem zugewarten.

Rationes decidendi erant: *Quia Judæi à Principe in suam tutelam recepti utuntur jure Romano.* Ego, qui ex hoc decreto nullum præjudicium metuebam, dedita opera remedium suspensivum adhibere nolui (1.) quia, re penitus inspecta, mea intentio per id magis confirmabatur; si enim Judæa jure Romano utitur, sequitur, quod *dist. Nov. 109*, quæ ipsi jus prælationis aufert, uti, & secundum eam suam inclassationem, & locum competentem expectare debeat, (2.) quia jure separationis meo clienti prospectum, (erat enim debitum paternum, quod & pars adversa, & concreditor admisit: quod enim de novatione in secunda instantia adferebatur, fundamento omni destituebatur: novare siquidem heres non intelligitur, qui creditum defuncti, in se recipit, licet & pignus desuper constituerit: *Mov. P. 2. Det. 338.*) (3.) quia, licet Judæa admitteretur ad probationem, nihilominus secundum jus romanum judicandum esset, quod Judæis contra creditores christianos jus prælationis non tribuit, utur illata & dotes plene probaverint (4.) quia sententia in prætorio publicata, mera interlocutoria erat, quæ per commune Doctorum assertum, tam stricte in judicatum non transit, uti late per textus juris & autoritates Doctorum contra me respondit Facultas Juridica Altorfiana die 26. Septembr. 1699. in Tribunali Reg. publicat.

in

in causa D. G. ꝑ R. contra D. G. v. N. Et hæc sunt fundamenta, propter quæ leuterare, & litem multiplicare nolui. Interim domino collegæ, qui Titio patrocinabatur, temporem sententiæ referebam, qui appellatione interposita, felicissimam reformatariam reportavit: nam Illustrissimum Regimen in concipienda sententiâ doctiorem litem adhibuit, & secundum Novellam 109. pronunciavit; respectu vero Mevii, mei clientis confirmavit sententiam priorem, propter autoritatem rei Judicatæ, & sic salutare meum pro cliente in abbrevianda lite conceptum consilium, in meum præjudicium conversum est, interposita vero leuteratione, per rationes proxime relatas, reformatariam exspecto, maxime, cum contra Judæos ex juris rigore pronunciandum, & omni benigna legum interpretatione indigni sint. *confer. Martin. cit. loc.* Sed quid si periculum sit in mora, & metuendum ne probatio pereat? respondetur, tunc Commissio in perpetuam rei memoriam solet decerni, quod remedium nostra Jurisprudentia, ne intereat fides rerum, observat. *Gail. 1. Obs. 93. n. 2. & seqq.*

Th. II.

Quod si vero actor in ejusmodi sua sponte suscepta probatione succumbat, reus absolvendus est, quod tamen secus est in reo, qui, licet ultro ante probatam intentionem actoris, onus probandi in se recipiat, tamen non condemnandus, nec reprobatio hoc casu ei deneganda est, ut ut aliter res se habeat, intentione actoris probata. Reus enim duo jura habet, unum, quod actore non probante, absolvatur, alterum, quod ipso non probante, etiam si expresse probationem suæ exceptionis in se recepisset, condemnandus.

demmandus non sit, sed actor nihilominus teneatur probare suam intentionem, qua non probata, reus adhuc absolvendus. *Imperator Antoninus in l. 4. C. de edend. Imperatores Dioclet. & Maxim. in l. 9. C. de except. ibique Brunemann. Mev. p. 4. Dec. 316. Schneidewin. ad §. 1. 7. de action. n. 67. & 68.* Caterum an Practico satius sit, intentionem actoris simpliciter negare, vel sub praesidio & beneficio *l. 9. C. de except.* exceptiones peremptorias opponere, & sub hac tutela articulos exceptionales vel elisivos offerre, de eo vide *Brunnem. ad cit. l. 9. C. de except.* Ego aliquoties sub favore & beneficio *l. 9. C. de except.* rem feliciter egi. Quod novissime in Causa J. H. contra M. R. factum, in qua actrix consummationem matrimonii urgens, assererebat, spem conjugii factam tempore adulterii. Ego praevia litis contestatione, sub beneficio *l. 9. C. de except.* opponebam ex jure Canonico, quod in hoc puncto in terris Imperii sequimur, quod adultero, adulteram in uxorem ducere non liceret, si spes conjugii facta fuisset tempore adulterii, proinde actrix ne quidem ad probationem intentionis admittenda esset, quia probatum non relevaret, in terminis ita statuente, *Dn. Strykio ad Brunnem. jus Eccles. cap. 16. §. 16.* respondebant J. Cti Effurtenfes die 11. Julii 1701: *Dasß Beklagter von angestellter Klage zu absolviren compensatis expensis. B. N. W.* quae sententia, postea in leutatione à Consistorio Regio approbata & confirmata fuit. Antequam ad probationis filiationis subjectum progrediar, adhuc quaestio non inelegans in materia probationis enodanda venit, an scilicet post juratam instrumenti diffessionem, actor probationem contrarii suscipere possit? affirmo, ista enim jurata diffes-

diffessio id tantum operatur, ut sistatur processus executivus, & probatione actor in processu ordinario opus habeat. *Mov. P. 3. Dec. 172. & P. 6. Dec. 278.* Est enim ista jurata diffessio loco litiscontestationis negativa. *Carpz. v. in Proc. tit. 22. art. 2. n. 23. & 29. & lib. 4. Resp. 9. n. 9.* Sola vero negatio intentionis actoris, aut impugnatio instrumenti, non sufficit ad sententiam absolutoriam, sed pleniori causa & instrumentorum discussione opus est. Et quamvis *Carpz. in proc. tit. 22. art. 2. n. 32. & seqq.* putet, facta jurata diffessione, reum absolvendum esse, tamen sibi ipsi suam inconstantiam ostendit, *lib. 13. Resp. 63. n. 21.* Et huic sententiae, tanquam in jure naturae fundatae, album calculum adjiciunt, eamque in judicando sequendam esse censent, *Berlich. P. 1. Concl. 44. n. 55. Raubbar. P. 2. qu. 4. n. 40.* Obtinui quoque eam, contra juramentum diffessionis credulitatis, in causa G. S. contra J. J. in praefectura Gaterslebiensi, à Facultate Juridica Erfurtenfi die 17. Novembr. 1699. eamque jam in alio casu contra juramentum diffessionis veritatis me obtenturum spero. Requiritur autem necessario, ut probatio contraria, sit noviter reperta, neque suo effectu destituitur, si quis contra juratam diffessionem in ipso jurandi termino competentia reservet, *vid. Richter. Dec. 8. n. 93.*

Th. III.

Subjectum, cui probatio filiationis fieri debet, est Juxta secundum *J. C. Celsum in l. 12. in fin. ff. de probat.* nostro casu Ecclesiasticus. filiatio enim & paternitas, & ab his dependentia jura, meo judicio, recte ad causas ecclesiasticas refert Theologus singulari scientia juris Canonici & ecclesiastici praepollens *Weberus de consistor. C. 27.*

C

p. m.

p. m. 336. quoniam Consistorium etiam de causis mixtis statuit, quod matrimoniales, usurarum, alimentationis, & deflorationis causæ, clare demonstrant, & usus fori nostri quotidie comprobant. Satis vero prudenter nostra Jurisprudentia ordinavit, fidem Judici, non adversario faciendam esse, secus probatio nunquam satisfaceret adversario, etiamsi omnia probationum adminicula in unum conferres, adeoque solem ipsum, pro ostendenda veritate in manibus gereres. Recte igitur docet *Carpz. in Proseff. tit. 15. art. 2. n. 24. & seqq.* Judicem in attestacionibus testium prolixitatem allegatorum non curare, sed ipsum ex actis extrahere debere, quæ ad probationem negotii & decisionem causæ facerent, quoniam ad officium ipsius pertinet, super probatione cognoscere & statuere, *vid. Arist. l. Rbet. l.* Non vero hic, & in quibuslibet aliis processibus materiis, & causæ meritis, excludo succinctam juris deductionem & applicationem, quam Advocati ad sublevandum judicis laborem, ipsumque clarius informandum, ut & factum, ejusque circumstantias exactius exponendas, non sine fructu, fori usu id testante, adhibent; Finis enim jurisprudentiæ proximus, est applicatio juris ad actiones civiles, circa quem finem, non minus Advocatus, quam Judex occupatus est, & esse debet, secundum *Imp. Justin. in l. 14. §. 1. C. de judiciis. Leon. & Anthemium in l. 14. C. de Adv. divers. Judicior. Struv. Exerc. 28. tb. 8.* Caterum non minus curiosæ, quam utiles quæstiones practicæ ad materiam probationis pertinentes superfluent: Quoniam vero animo non constitui primario de probatione differere, sufficiat, ex profundo probationis pelago, guttulas solummodo quasdam hausisse, remittent-

mittendo, *Lectorem*, ad celeberrimos Practicos, rivos ingentes liberalissime suppeditantes.

CAPUT III.

De objecto modo & forma probationis filiationis.

Th. I.

Objectum probationis in genere, vagum & varium, hic vero in specie est ipsa filiatio, quæ probatio filiationis duplex, alia civilis, alia naturalis, hæc admodum difficilis, & non nisi ex rationibus naturalibus constare potest, hinc uno ore perhibent Doctores, illam quoad patrem directo probari non posse, & quidem recte, ex mente *Pauli in l. 83. ff. de condit. & demonstrat. confer. Dd. ad l. 6. ff. de his, qui sui vel alien. jur.* Procreatio enim filiorum non cadit in certum sensum hominis, & nemo testificari potest, aliquem ab alio genitum, aut conceptum fuisse, hinc ejusmodi probatio difficilis, & fere impossibilis habetur, secus quoad matrem, quippe quæ semper est certa, juxta *Paulum in l. 5. ff. de in jus vocand.* eaque certitudo per obstetrices, & alias personas, quæ nativitati potuerunt intervenisse, bene probatur, *Ulpianus in l. 1. §. 10. ff. de ven. in spic.* Illa vero civilis probatio, per suas causas ostenditur, probata enim causa, præsumitur effectus. Exempli causa, si mulier jurato (cæteris tamen paribus vid. infr. Th. 6 & 7. hoc capit.) probet copulam Sempronii. Sempronius erit pater filii dicendus, scilicet quoad effectus civiles, quæ probatio civilis, non naturalis erit. Unico tamen casu, etiam directo quoad patrem filiationem probari posse,

Doctores communiter tradunt, nimirum si vir & mulier soli sub diligentissimis custodibus in carcere detenti fuissent, & postea mulier prægnans inveniretur; Sed quia in puncto cucurbationis, & cuculationis, practica est multiplex, ego in hoc casu, filiationem quoad patrem naturaliter probatam, indubitate credere non possum, custodes enim semper vigilare non possunt, &, ut Poeta quærit: *Custodes sed quis custodiet ipsos?*

Th. II.

Ut autem in probationis objecto & modo, omnem confusionem evitemus, quamlibet filiationis speciem separatim tractabimus. Prima autem & primaria filiatio, in statu familiæ consistens, est, quæ fit *natura*, per *nuptias*, secunda, quæ fit *jure*, eaque vel adjuvante naturam, per *legitimationem*, aut imitante, per *adoptionem*, tertia, quæ oritur ex naturali & illegitimo coitu extra statum familiæ, cui tamen jura familiæ utiliter applicantur ad consequendum quosdam effectus civiles, e. g. alimentationem. Nuptias quod attinet, censetur filius legitimus esse, qui natus ex uxore, cum qua maritus nuptias celebravit, & cum qua maritus eo tempore, cum partus conceptus, moratus est, *Ulpianus in l. 6. ff. de his qui sui vel alien. jur.* ita ut tantum præsumptive filius ex marito concipi potuerit. *Gail. 2. lib. 97. n. 9.* Inde firmissima hæc formatur regula: Quoties verum præcessit matrimonium, toties filius præsumitur legitimus, non adulterinus, adeo, ut nec matri in ultimo articulo vitæ asserenti filium non esse natum ex marito, credendum sit. *Scavo- la in l. 29. §. 1. ff. de Probat. Ulpianus in l. 3. §. 1. ff. de Scto Silan-*

*Silanian. Imperatores Dioclet. & Maximian. in l. 6. C. de
 test. Boer. Dec. 299. n. 7. 8. Struv. Exerc. 3. lb. 43. mater
 enim sola sua confessione non potest tollere præsumptio-
 nem juris, maxime propriam turpitudinem allegando, in
 qua confessio rejicitur, conferat: clarissimum illud Jcto-
 rum decus, Paulus Cbristinus in leges municipal. Mecbli-
 niniens. tit. 18. art. 4. n. 3. & 4. nec non Gail. 2. Obs. 97.
 n. 7. & segg. qui docent, istam præsumptionem, quando
 aliquis natus est ex uxore in domo mariti, esse juris & de
 jure, quæ contrariam probationem non admittat, hinc licet
 filius patri sit dissimilis, & adultero similis, tamen firmo
 stet talo pro filiatione legitima præsumtio. Sed quid si
 filiatio alicujus, à tertio quopiam in dubium vocetur,
 indeque successio, & alia emolumenta hereditaria depen-
 dentia? hoc casu dupliciter filiatio probari potest, (1.) si
 probetur quasipossessio filiationis, quæ triplici ratione
 absolvitur, (a) tractatu, qui consuevit oriri à parenti-
 bus, si ab eisdem quis ut filius tractatur, ex quo tractatu,
 tanta resultat præsumptio, ut nec mater, nec pater, filium
 suum postea cum juramento negare possint, ratio, quo-
 niam uti confessio filiationis semel facta, revocari in præ-
 judicium filii non potest, ita multo minus tractatus, qui
 simpliciter nominatione robustior est. Mascard. de Probat.
 Vol. 2. Consil. 790. n. 2. Requiritur autem, ut actus tracta-
 tionis legitime & concludenter sint probati. Mascard.
 cit. loc. ubi ampliationes & limitationes. (b) nominatio-
 ne parentum. Notanter vero in plurali numero loquor,
 quia nominatio à sola matre facta, effectum constituendi
 filium in quasipossessione filiationis non habet. Cla-
 rescit hoc ex stylo Ulpiani in l. 1 §. 2. ff. de quest. Quod
 -imo
 C 3 idem*

idem in terminis ut ajunt, terminantibus dicit *Pontifex Innocent. III. in C. 10. X. de probat. Ulpianus in l. 1. §. 12. ff. de agnoscend. & alend. libr.* Assertoria insuper nominatio, animo confitendi emissa, requiritur, sola enim enunciativa & perfunctoria, non sufficit, veluti si pater in libro scripserit manu sua diem natalis filii sui: tali die natus est mihi talis filius, vocatus tali nomine, ex me & uxore mea, vel concubina mea. (c) *fama & communi opinione populi*, quam tamen solam, sine nominatione & tractatu, vix sufficientem existimo, quippe quam Dd. semper aliis adminiculis & conjecturis fulciunt, præsertim in petitório, utur cum suis requisitis exacte probata, quasi possessionem filiationis efficere posset, secundum *Menoch. lib. 6. Præsumt. 353. n. 43. Mascard. de Probat. Vol. 2. Concl. 792. n. 10.* (2.) Filiatio ipsa probatur, (a) si probetur matrimonium fuisse contractum, & ex illo se esse natum, (b) si supra enarrata præsumptiones simul junctæ concurrant, tunc veram filiationis probationem inde oriri tradit *Besold, P. 6. Conf. 296. n. 13.* Nuptiæ autem inter alia probationis argumenta probantur ex calendario ecclesiastico, aus dem *Sirchen-Buche*; ejusmodi enim matricula pertinet ad ecclesiarum acta publica, quæ non minus ac alia instrumenta publica, plenam fidem faciunt. *Philipp. in Usu Pract. instit. lib. 1. Eccl. 47. per tot.* In hac materia contigit mihi ante annos aliquot curiosus & gravis casus, ejus patrocinium suscepi, quod ad præsens usque tempus, in Regio nostro consistorio præsto: Civis quidam Ascaniensis, qui stipendia sub Magno Rege Britannia, in proximo Bello Gallico meruerat, extremam militiæ manum imponens, literas dimissorias à
Domi-

Domino suo Generali de Eppingen submisſe petit, biſſer
 un ſeinen Abſchied/ quibus impetratis, revertitur in ſuam
 patriam, redux ſibi connubio jungit ſenatoris cujuſdam
 filiam, quæ ipſi intra legitimum tempus à die celebrata-
 rum nuptiarum, peperit filiam; interim dum curarum
 expers vitam vivit ſecuram, & opificium coriarii inde-
 feſſa opera tractat. Ecce forte fortuna mulier quædam,
 quæ ſe Eliſabeth de Græff nominat, è pago quodam, ut
 ajebat, nomine St. Nicolas, quatuor horarum ſpacio ab
 urbe Antverpia, diſſito venit, afferens ſecum puſiones,
 civem hunc maritum ſuum, & filiorum patrem amice ſa-
 lutans; Civis hac improviſa compellatione & inſperato
 adventu turbatus, mulierem convitiis & injuriis excipit,
 & niſi mature evaſiſſet, ſuſtibus & pugnis iſtam percuffiſſet.
 Mulier rem defert ad Senatum, de veritate contracti ma-
 trimonii atteſtatum einen Trau-Brieff à Guardiano Con-
 ventus Ecloniani Storum Minorum recollectorum pro-
 ducens, ſequentis tenoris:

Infra ſcriptus Conventus Ecloniani St. Minorum
 recollectorum humillimus Guardianus legitima au-
 thoritate ſultus adſiti matrimonio inter Michaël
 Felber & Eliſabetham de Græff ultima Aprilis 1696.
 ſecundum formam ſacro ſancti concilii Tridentini
 inito, quod ſub noſtro Chrirographo officii que ſigil-
 lo teſtor,

(L.S.) Fr. Bernardinus Le Cocci, qui ſupra.

Ex hocce teſtimonio de copula ſacerdotali legitime adhi-
 bita, mulier contra civem ad cohabitandum, ut & agno-
 ſcen-

scendum & alendum liberos agebat; interim civis metu carceris, fuga salutem quærebat. Post abitum civis, Senatus expressum tabellarium ad conventum Eclonianum mittit, rogans, velit se certum reddere, an Michaël Felber, tunc temporis miles anglicanae cujusdam cohortis, anno 1696. ultima Aprilis, cum Elisabetha de Graff publice in conspectu ecclesie matrimonium inierit, & num testimonium supra citatum, in hujus rei fidem a conventu confectum sit? Hicce conventus, ad has literas non respondet, sed tabellarium ad Guardianum Le Cocci in aliud Monasterium Aldenarde tum temporis translatum, ulterius mittit, qui hasce responsorias attulit:

Aldenarde 16. Sept. 1699.

Consultissimi Domini.

Testimonium matrimonii inchoatum ultima Aprilis millesimi sexcentissimi nonagesimi sexti inter Michaël Felber & Elisabetham de Graff testibus p. t. Romano Rommens, sacerdote Revollerto, & Orthone Willems, cui (quamvis indignus) adstiti ut minister sacro sanctæ Ecclesie & testis qualificatus, testor esse verissimum, sigillumque convenit cum hisce incluso, supplex rogans, ut uxori suæ jungatur legitima, sinistri tamen ille nihil patiatur, in quem finem rogabo Deum

Dominationum vestrarum Humillimus
Seryus in Domino Fr. Bernardinus
le Cocci quondam Eclonianus, nunc
Aldenariensis Guardianus.

Infra scriptus Conventus Ecloniani S. S. Minorum Recollectorum Ord. S. Francisci Provincie Comi-

Comitatus Flandriae S. Joseph Guardianus testor,
 appositum sigillum, esse effigiem veri sigilli pra-
 fati conventus.

(L. S.) Fr. Elias Crombou,
 qui supra.

Hæc inquisitione & ventilatione pendente, ego præsti-
 ta cautione, ab Illustrissimo Regimine Principatus Hemi-
 politani, saluum conductum specialem, sub publico Regi-
 minis sigillo impetrabam, quo accepto, revertebatur ci-
 vis ad patrios lares, qui interim in Flandriam profectus,
 Guardianum de crimine falsi apud Episcopum accusave-
 rat. Hic ipsi instrumentum contrarium dare promisit, si
 evangelicam religionem abnegare vellet, quod facere
 recusavit. Quoniam autem Senatus loci, de hac quæstio-
 ne præjudiciali matrimoniali, tanquam causa ecclesiastica
 cognoscere non poterat, Senatus pro iudice incompeten-
 te declarabatur, per sententiam Dnn. Wittebergensium
 publicat: die 21. Octobr. 1699. Proinde mulier, pro-
 curata per me avocatione causæ, in Regio Consistorio
 causam agebat, cui facta litis contestatione negativa, sub
 favore *l. p. C. de except.* per attestata elisiva, à domino Ge-
 nerali de Eppingen, & toto iudicio militari, in Belgio tum
 temporis degente, transmissa; Ut & testimonio menda-
 cis Guardiani, omnem fidem, omnemque vim probandi
 ademi, loquebantur enim literæ testimoniales in expres-
 sis terminis: Elisabetham de Graff, fuisse communissi-
 mum ephippium & prostibulum, quo & milites & equites
 cucullati ad compscendam libidinem usi essent, minime
 vero Michaelis Felbers legitimam uxorem tempore mi-
 litia,

litia, (de quo tamen testimonium Monachi:) fuisse. Hocce ostenso, nimirum Monachi testimonium sublesta fidei esse, quod adhuc fortius inde demonstrabam, quod Conventus Eclonianus in libro ecclesiastico, in ihrem Kloster-Buche/ de hac copulatione nihil reperire, nec de ea Senatum requirentem certiozem reddere potuerit, ipsum quoque attestatum, sine expressione loci contracti matrimonii, quod tamen necessarium requisitum est, vid. Carpz. in Jpr. Consistor. lib. 2. def. 142. n. 18. fuerit; Confugiens ergo actrix ad suppletorium Juramentum, causam magno conatu tractabat, quod vero per argumenta gravissima, maxime cum hic ageretur de infringendo alio matrimonio, publice, & in facie ecclesie contracto, per probationem alterius, declinabam: Facta enim conclusione & transmissione actorum, à Facultate Juridica Gryphiswaldensi ferebatur sententia die 14. Martii 1701. publicata, sequentem in modum: *Dasß Klägerin vorkommenden Umständen nach/ in dieser wichtigen Sache/ und davon so viel dependiret / nicht kan ad juramentum suppletotium verstatet werden / sondern sie ist vielmehr besser / als bisher geschehen / die consummationem matrimonii mit Michel Selbern/ zuerweisen schuldig/ gestalt solches hiemit compensatis expensis erkant wird/ W. N. W. Rationes decidendi erant solidissima, quas lubens propter paginæ angustiam omitto: Quamvis autem actrix probatione defungi voluerit, ejus articuli tamen tanquam impertinentes, per sententiam Regii Consistorii publicat: die 22. Nov. 1701. rejecti sunt.*

Th. di III.

Cum igitur ex proxime relatis constet, filiationem quo-

quoad principium & originem, difficillimæ probationis esse, in iis vero, quæ difficulter cognoscuntur, probationes leviores, & conjecturatas locum habere. *Gail. 2. Obs. 93. n. 18. Mer. P. 7. Dec. 257. n. 3.* non immerito quaritur: an filiatio probetur per similitudinem, vel potius effigiem patris? Wenn das Kind ausseheth wie der Vater. Multi non infimæ authoritatis Doctores, hoc affirmare haud dubitant, cum in naturalibus, omnis rei similitudo, causam suam habeat à rei natura, & propter convenientiam naturaliter insiti temperamenti, quod in semine reperitur, simile non nisi à simili generetur. Sed ad horum castra, propter rationes manifesto fallaces, transire non libet, quia dubio caret, imaginationes & impressiones mulierum, prægnantium, conceptus effigiem facile immutare posse, idque ob velocitatem cogitationum, & animi celeritatem, quæ multiformes notas imprimere possunt in homine, nam in cæteris animalibus, animi sunt immobiles, & similes omnibus & singulis in suo genere, uti ex Plinio refert, *Menoch. de A. J. Q. cas. 89. n. 52.* maxime, si similitudo ex contemplatione frequenti & quotidiana, imaginis ob oculos mulieris oberrantis fiat; Tunc enim mulier hac assidua sua contemplatione, quam toto gestationis tempore habuit, effigiem imagini similem, vel prolem alteri, quò familiariter usa est, similem edere potest, utut ille verus progenitor non sit. Quid dicam de similitudine inter ignotas personas, in quibus nec relatio sanguinis, nec ratio contemplationis quidquam valere potest? quid de filiis, quos pariunt mulieres honestissimæ, in quas nulla adulterii suspicio cadit, nec patri, nec matri similes? Verum enim vero, limbo meam negativam, si ad similitudinem

externam; etiam interna accedat, utrum das Kind dem Vater an Gebärdn des Gemüths gleichei, hujus enim phantasma seu impressio, neque ex natura, neque ex accidenti causa esse potest, quippe quæ semper à natura & non ab accidenti suam originem trahit, quæ si cum externa similitudine probari possit, cum alijs adminiculis filiationis probationem efficere potis est, animi enim propensiones & affectus à semine parentum provenire nullus dubito. quo de videat: *Tiraquell. de ll. conn. Gloss. P. 7. in l. 7. n. 2.* *Il ni bonp, l'homme qui a l'ame tendre & orgueilleux ne voit pas de Th. IV.* Quomodo vero hæc similitudo interna cognosci debeat, quippe quam externis sensibus assequi non licet, difficultate non caret; Beneficio conjecturarum, hac probatione quenquam defungi posse Dd tradunt, ex morum scilicet & morborum, ut & sanitatis similitudine, quippe quæ à similitudine interna ut plurimum proveniunt, sic ut plurimum fortis fortem, timidus timidum, in casta incastam, adeo, ut si adultera castam pariat, pro monstro ex cujusdam argutiarum scriptoris judicio habenda sit, procreat (quod tamen pro universaliter vero haud dixerim, virtutes enim & vitia ipsa, homo cum nascendi origine, secum non affert, sed tantum inclinationem ad virtutes, & ad vitia, & potentias ad vitia vel virtutes suscipiendas, ab ipsa natura habet, virtutem autem ipsam, aut vitia ipsa, consuetudine & habitu sibi comparat:) Idem ex morborum & sanitatis similitudine evidenter patet, nam sanus sanum, podagricus podagricum, hepaticus hepaticum generat, etiam quoad tempus & ætatem, in qua sani vel moribidi parentes vixerunt, ut propterea in schola Medicorum

rum hereditarii morbi vocentur, quod à parentibus in filios migrent. Cui vero hæ rationes in hoc dubio & abstracto argumento non sufficiunt, illum remitto ad experientiam, quæcum disputationem solitariam instituere potest.

Th. V.

Porro quaeritur, an filiatio probetur ex institutione filiali? id affirmare volunt nonnulli ex conjectura *Pauli in l. 131. ff. de V. S.* quia probabile non sit, quod quis instituitur ut filius, nisi vere sit filius, quod alii in dubium vocant, propter sanctionem Imperatoris *Gordiani in l. 4. C. de hered. instituend.* ubi institutio irrita declaratur, si filius per errorem ut filius institutus, revera tamen filius non sit. Ego putaverim, si cum hac institutione, concurrat tractatio, educatio, aliæque probationes conjecturatae, per illam probatam esse filiationem.

Th. VI.

Filiatio ex legitimatione per subsequens matrimonium, vel rescriptum Principis, ut ex adoptione, & arrogatione orta, quomodo probetur, partim ex proxime relationis, partim ex iis actibus publicis, qui hic interveniunt, facile constat, ideo circa hunc probandi modum, verbosus esse nolo, plura de iis dicturus in Cap. 4. de Effectu.

Th. VII.

Probationem filiationis naturalis, & illegitimæ, paulo fusius considerabimus. Sunt vero naturales strictè sic dicti, qui ex concubinato nascuntur, secundum communem vero usum loquendi, naturales sunt, filii illegitimi, ex soluto & soluta nati. De hujus filiationis probatione, generaliter sciendum, quod proxime enarratae probationes

præsumptivæ etiam procedant, ad probandam filiationem illegitimam. *Mascard. de Probat. Vol. 2. Concl. 788. n. 15.* Ex damnato coitu orti, sunt vel *nefarii* vel *adulterini*, illi, ex linea ascendente & descendente, hi, ex adulterio nascuntur. *Vulgo quæsi* autem sunt, quos mulieres publice & clam sese prostituentes, pariunt. De quibus Glossa: *cui pater est populus, ei pater est nullus.* Quæritur ergo (1.) an stuprata stupratori, super carnali commercio juramentum judiciale deferre possit? affirmat: licet actrix nihil probaverit, & sit persona levis, infamis, vel de perjurio suspecta. *Dn. de Lyncker in Analect. ad Struv. Ex. 17. v. 35. Brunnem. ad l. 9. de jur. jur. Lauterbaib. in Tract. Synopt. de jurament. judicial. §. 5. n. 80.* licet dissent: *Carpz. P. 1. C. 14. d. 6.* Quam sententiam Regium Consistorum Hemiopolitanum in judicando sequitur, eamque in sententia B. contra S. & O. de publ. die 27. Maji 1700. & annexis rationibus decidendi, tanquam juri & æquitati magis consentaneam, per specialem constitutionem, inferioribus judicibus publicandam, & introducendam censuit; Quamquam olim sententia contraria, in diversis causis ei magis placuerit, quod videre licet, ex sentent: M. R. contra A. X. die 9. Octobr. 1699. Præsertim quando stuprata secunda vice contractum innominatum: *Do tibi corpus meum, ut mihi des tuum,* celebraverat, tunc ad delationem juramenti super iterata copula, non admittebatur, sed ad probationem ordinariam remittebatur. In cujus rei fidem præjudicium non unum allegare possem; Quando autem vir probare potest, mulierem eodem tempore, etiam ab aliis cognitam, tunc delationi juramenti judicialis locum non esse docet, *Besold, P. 3. Consil. 140. n. 58.*

Th. VIII.

Quid vero statuendum, si virgo honestioris conditionis, se ab aliquo imprægnatam affirmet, & imprægnationem juramento confirmare velit, an hæc jurata adfœveratio admittenda, ad hoc, ut imprægnata juramentum probationis jurare possit? Et sane si *Anton Faber* sua opinione veritati juris palmam præripere possit, *lib. 4. C. tit. 14. d. 18.* affirmandum id foret; Cujus autem opinionem, quia manifestis juris regulis adversatur, merito floccipendimus, quippe cujus vanitatem oppido ostendunt Imperatores, *Valent. Gratianus & Valentinianus in l. 10. C. de testib.* Annon vero assertio, & confessio honestæ mulieris stupratæ, ad hoc sufficit, ut contra inculpatam præsumptionem faciat, ob quam non tantum inquiratur, sed etiam arretetur, atque ad confrontationem procedatur, unde etiam juramento purgationis innocentiam declarare opus habeat? id affirmat *JCt. celeb. Mev. P. 3. Dec. 73.* Sed quia mulieri etiam honestissimæ, dicenti se ab alio cognitam, credi non debet. *Nicol. Boer, Dec. 319. n. 7.* Cui opinioni favent *Cbistinus Curia Mechliniensis: quondam Advocatus doctissimus in Constit. Mechlin. tit. 18. art. 4. n. 11. Besold. P. 3. Consil. 140. n. 21. Berlieb. P. 5. Concl. 38. n. 49.* usque adeo, etiam si mulier cum aliquo in una, eademque domo habitaverit, tamen ejus assertioni non statuitur. *Berlieb. cit. loc. n. 50.* & sola confessio socii criminis indicium ad inquirendum non facit, sive sponte deposuerit, sive ad interrogationem judicis, *Carpz. in Prax. Crim. qu. 108. n. 58.* Hujus JCti, utut oculatissimi & accuratissimi. opinionem, hac vice amplecti non possum, nisi præter denominationem fœminæ imprægnatæ, alia indicia plura ad

ad aggravandum concurrant, quæ reus, per præsumptiones contrarias, elidere non possit. *vid. Carpz. in Pr. Crim. P. 3. qu. 122. n. 78. & 79.* Qua in re magna cautione & circumspeditione prudentis iudicis opus est. *confer. Besfeld. P. 3. Consil. 140. n. 33. & multis seqq.* ubi notabilia ad hanc materiam tradit.

Th. IX.

Quæ autem thesi proxima dicta sunt, tunc demum locum inveniunt, si vir neget, se habuisse rem cum illa muliere, quod si vero confiteatur, se eam cognovisse, sed neget partum esse suum, quia etiam cum aliis viris concubuerit, tunc statur simplici assertioni mulieris. *Carpz. in Pr. Crim. qu. 68. n. 116.* & tamdiu præsumitur parens, donec contrarium, aliumque stupratam imprægnasse, verisimiliter probaverit. Interim pendente lite, infanti de alimentis prospicere tenetur. *B. Serv. S. For. L. 1. Tit. 15. §. 8.* Quæ sententia in Regio nostro Consistorio, simplici mulieris assertionem, & confessionem viri, ratione coitus concurrentibus, recepta est. Quod obtinui in causa O. W. contra M. R. die 2. Decembr. 1695. Quæ tamen de muliere honesta, & bonæ famæ, intelligi velim. Illi enim, ad quam, licet non publice, aut palam, sed in occulto facilis fuit accessus, fides habenda non est, cum præsumptio sit contra eam, si autem vir confiteatur, se talem publicam mulierem cognovisse, & mulier ista jurato asserat, quod partus sit illius viri, tunc quidem vir, contrarium verisimiliter probare potest, tenetur tamen, pendente processu, provisionem facere de alimentis. *Christineus in Consil. Meclim. tit. 18. art. 4. n. 6. & 7. Sande lib. 1. tit. 10. def. 2. in fin. Boër. Dec. 299. n. 12.* Illa vero probatio contraria, clarior fieri potest, si vir probet,

bet, mulierem juvenes & scholares interdum & nocturne ad se admisisse, & sic filium verisimiliter aliorum esse posse: *Sando cit. loc.* Plures præsumptiones, vide apud *Berlich. P. 5. Concl. 38. n. 92. & segg. Menoch. lib. 3. Præsumt. i. n. 1. & segg. & lib. 5. Præsumt. 41.* Utile foret hoc casu, ut vir, antequam mulier filiationem jurato asserat, sub favore *l. 9. C. de excepte.* articulos exceptionales seu elisivos offerat, & sic mulierem à jurata assignatione paternitatis arceat, mature demonstrando, quod filius verisimiliter aliorum esse possit.

Th. X.

Quoniam vero extra omnem dubitationem, quod quis possit nasci aut legitimus, aut illegitimus, non immerito quæritur: an probata filiatione, probata quoq; sit legitimatio? affirmatur, quando constat de matrimonio, tunc enim filius in matrimonio natus, præsumitur legitimus, quippe ex quo probatur legitimatio, adeo, ut nec pater, nec mater, filio in matrimonio nato, sua negatione præjudicare possit, quia standum est præsumptioni legis, donec contrarium probetur. *Bald. Consil. 473. n. 6.* ubi addit: Fatuum fuisse quendam Regem, qui cum natus esset in matrimonio, credidit matri suæ, quæ instanti mortis hora dixerat, ipsum non esse filium Regis, sed alterius, propter quod renunciavit regno. *Conferant: hic, quæ Tb. II. hujus cap. dicta sunt,* ubi inter alia retuli, hanc præsumtionem, secundum quorundam Doctorum opinionem, adeo robustam esse, ut contrariam probationem non admittat. Quam sententiam temperandam esse judico (1.) quoad absentiam viri, (2.) quoad impotentiam coeundi, inter absentes enim non fit generatio, nec inter præsentes, si

E

vir-

virtus abest; Iste defectus autem non præsumitur, sed ab allegante, vel per inspectionem, vel alium demonstrandi modum, expresse probandus est. Nam quemadmodum non præsumitur, alicui abesse cerebrum, vel cor, vel hepatis, ita nec aliud membrum principale, in specie id, quod ad generationem necessarium & aptum est. *Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 16. n. 25. & 26.* Amplianda autem est hæc legis præsumptio, ut officium suum, & virtutem operandi retineat, etiamsi constaret, tempore conceptionis matrem fuisse adulteram, quia nihilominus filius in matrimonio natus, præsumitur legitimus, ratio, quia in tali casu, uxor potuit concipere ex marito, & etiam ex adultero, ideoque præsumptio benignior & honestior pro filio capienda est, quippe possibili in esse posito, præsumitur potius possibile honestum, quam possibile inhonestum. *Pacian. lib. 2. cap. 16. n. 32. & 33. de Probat.* Idem statuo, si de quasi possessione matrimonii constat, quæ (1.) communi opinione, (2.) assertionem parentum, & (3.) tractatu & cohabitatione inducitur. vid. *Mascard. de Probat. Vol. 2. Conclus. 801. n. 10.* Quod pluribus demonstrat *Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 16. n. 44. & seqq.* Sed si non constet de matrimonio, vel quasi possessione matrimonii, sed solum dicitur talem fuisse, vel esse filium talis, an hoc sufficit ad legitimationem probandam? vel an in dubio legitimitas præsumenda est? affirmat hoc Ictus magni nominis *Menoch. Vol. 2. Consil. 199. n. 55. & 57. & Pres. lib. 13. præsumpt. 1. n. 77. & seqq.* à quo dissentit *Pacian. lib. 2. cap. 16. n. 56.* Mihi in favorem legitimandæ prolis, Menochii placet sententia, præsertim cum ipsum jus canonicum in favorem liberorum, illud matrimonium præsumat, quod revera fuit

let) affirmat, & exemplum recenlet. *Schvveder. in Intro-*
duct. in jus publ. part. special. sect. 1. cap. 16. §. 9. idque ar-
 gumento l. 3. C. de natur. liber. ibi: *indignum est, ut qui*
sacratissima urbis ubere gloriatur, naturales suos non illu-
stri ordine civitatis illuminet. De singulis legitimatōnis
 speciebus plura dicentur in cap. seq. de effectu.

Th. XII.

Illud in hac filiationis probationis materia adhuc ob-
 servandum est, quod in omnibus casibus, in quibus filiatō
 præsumitur, semper audiatur quis, volens probare con-
 trarium, cum semper via ad veritatem pati debeat, in his
 qua non possunt induci ab ipsa naturali veritate. *Masard.*
Kol. 2. Concl. 795. n. 12. Valet enim in hac materia, quod
Cicero dicit: Ad id quod non certo scimus, conjectura-
proprius accedimus, materia autem præsumptionum ta-
lis est, in qua probatio contrarii semper locum habet, nisi
ius juris & de jure præsumptiones.

CAPUT IV.

De probationis filiationis

Effectu.

Th. I.

Qualis causa, talis effectus, sonat regula Philosophorum.
 Cum igitur ex hætenus dictis clarescat, diversas filia-
 tionis esse causas, diversi quoque filiationis erunt effectus,
 causa enim dat esse effectui, & quidem quantum potest
 simile.

Th. II. Illiusmodi effectus filiationis naturalis & legitimæ si-
 mul,

mul, jus illud personarum inter parentes & liberos, cuius vigore, jura familiae participant liberi. *Celsus in l. 19. ff. de stat. hom.* Ex quo resultat (1.) ratione personae, quod pater teneatur agnoscere filium, eique alimenta praestare, quorum prius actione praedjudiciali, posterius autem conditione de alimentis praestandis expeditur. *Habn. ad Wesenb. tit. de agnoscend. & alend. liber.* & quidem pro modo facultatum. *Ulpianus in l. 5. ff. de agnoscend. vel alend. liber.* Alimentorum autem nomine non modo victus, sed caetera quoque onera, omnesque vitae necessitates comprehenduntur. *Ulpianus in l. 43. ff. de V. S.* (2.) Ratione rerum, quod filius post mortem patris, succedat in universum jus, quod pater habuit, nisi pater per testamentum aliter disposuerit, quod ipsi usque ad legitimam jura permittunt, propterea tamen, quod pater necessario liberis legitimam relinquere teneatur, minus recte statuitur, legitimam materialiter consideratam, liberis jure naturae deberi; Nam pater per naturam ulterius non obligatur filio, quam ut ipsi de corporis animique subsidiis prospiciat, & subministrat quae ad honestam educationem pertinent, quae supersunt ex bonis paternis, ejus liberrimae dispositioni patent. *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 7. §. 4.* nec ullo naturali praeepto constringitur, ut liberis eadem relinquat. conferat: *Pufendorff de J. N. & G. lib. 4. c. 11. §. 7.* Non obstat *l. 7. pr. ff. de bon. damnat. l. 36. §. 2. C. de inoffic. testament. l. 7. §. 1. unde liberi. Novell. 1. proem. §. 2.* Praedictis autem non officit, quod inter patrem & filium, proprie nulli actus justitiae particularis dentur, sed potius actus pietatis. vid. *Habn. ad Wesenb. tit. de J. & J. n. 10. verb. jus suum.* Etenim pater & filius dupliciter conside-

rari possunt, primo *formaliter* & *quod tales*, & hunc, fundant debitum pietatis, non justitiæ: Secundo *materialiter*, quando considerantur, ut duo homines sunt, non debent enim invicem violare jus alterius, neque in honore, neque in corpore, neque in fortunis, & sic fundant debitum justitiæ: Hinc, quia leges humanæ debito pietatis assistunt, suppeditant actiones dativas, officii judicis implorationem, nec non exceptiones. *Hahn. ad Wesenb. tit. de J. & J. n. 10. in fin.*

Th. III.

Eosdem effectus adscribimus filiationi, quæ per subsequens matrimonium stabilita est, legitimi enim per omnia legitimis comparantur. Hinc veniunt nomine der voll- und wofürbärtigen Kinder / *Mev. P. 3. Dec. 37.* adeo ut ipsis testimonium natalitium dandum sit, quasi ex justo & legitimo matrimonio nati essent, daß sie aus einem reinen unbesleckten und keuschen Ehe-Bette erzichtet und gebohren seyn / *Carpzov. P. 2. C. 6. d. 15. Lauterb. ad ff. tit. de his qui sui vel alien. jur. p. m. 24.* Succedunt in feudis *Carpz. P. 3. C. 28. d. 17. Lauterb. ad ff. tit. de his qui sui vel alien. jur. p. m. 24. Finckelthaus. Diss. feudak. 6. qu. 13. Gail. 2. Obs. 191. n. 2.* licet matrimonium in mortis articulo subsecutum sit. *Lauterbarb. loc. cit.* Imo licet copula sacerdotalis non processisset, modo de consensu matrimoniali constet. *Mev. P. 3. Dec. 81.* consequenter omnia tam possessoria quam petitoria remedia adversus extraneos & adversus coheredes competentia. Occasione hujus, elegantem casum, in puncto compossessionis, hereditatem opulentissimam concernentem communicabo, qui inter coheredes me Patrono & Advocato causa, in Illustri Regimine

gimine Guelpherbytano ventilatur: Titius diversi matrimonii liberos una cum vidua relinquens, testamentum, fecerat, in quo liberos primi & secundi matrimonii, una cum vidua heredes instituerat, sed maxime inæqualibus partibus, nam prioribus præcepta, & materna bona, titulo honorabili reliquerat, cætera omnia, quæ in hac opulentissima hereditate reperiebantur, liberis secundarum nuptiarum, & viduæ partim prælegatorum, partim institutionis titulo adscripserat, sub hac expressa dispositione, ut, si filii ex secundo matrimonio nati, ante matrem, diem obirent, mater seu vidua, usumfructum omnium bonorum, ad dies vitæ haberet, denegata liberis prioris matrimonii, facultate exigendi à vidua inventarium, aut juratam specificationem super viribus hereditatis: Liberi prioris matrimonii, per astutiam novercalem se gravatos animadvertentes, meum consilium porrectis & perspectis tabulis, requirunt. Ego perspecto & perlecto testamento, cognoscens quidem læsionem in legitima cum onere & mora, ob incertam vero hereditatis massam, non poteram legitimam ad punctum mathematicum redigere, nec etiam proficuum ducebam testamentum paternum, ex quo in petitorio tot difficiles controversiæ resultabant, quot puncta continebat, cæco impetu impugnare, relicta interim vidua cum suis liberis in fructuosa hereditatis possessione, eisdem author & suavor eram, ut principales apprehensa per notarium & testes compossessione, se proportionabiliter in perceptione fructuum defenderent; Hi rem prospere gesserunt, pars autem adversa turbationem prætendens, causam ad Illustre Regimen Guelpherbytanum detulit, & manutentionem contra turbationem
humil.

humillime petit, tenorem testamenti tam in possessorio, quam petitorio pro se allegando: Quoniam vero mei clientes, se æque fundabant in testamento paterno, & vigore illius immisionem ex *l. fin. C. de Edict. Div. Hadrian. tollend.* competentem ostendebant, quam propitio jure, propria autoritate occupare potuissent, eum in finem, ut à Prætorè in apprehensa compossessione confirmarentur, remonstrantes insuper, eum legitimi contradictoris nomen sibi assumere non posse, qui suum titulum æque in eodem testamento fundaret, Illustre Regimen per Decretum de 1. Septembris 1699. prudenter arbitrabatur ita: Es gründete sich Gegentheil gleichfalls in testamento, und sehe man also nicht/wie man Gegentheil die compossession nehmen könnte/ und wie sie/ als heredes scripti, davon zu excludiren seyn würden/ es solten allensals acta ex officio, & sumptibus utriusque partis verschicket werden. Facta conclusione causæ, nec non transmissione actorum, respondebat inicyta Facultas Marpurgenfis die 27. Julii 1700. Daß Implorantin bey der possession; jedoch solcher gestalt zu manuteniren / Daß sie Imploraten sechstausend Thaler / darin selbige zu immittiren / und also zu manuteniren/ ohnverlangt anweise und einräume/ gestalt denn diese beyderselts immisso und manutenenz verwanten Umständen nach/ provisionaliter erkant / und beyden Theilen cautio injungirt wird/welchent nach der übrigen streitigen Posten wegen / in petitorio ferner ergehen soll / was recht ist. **B. N. W.** Beatitudinem ergo compossessionis in rebus separatis, una cum cautione, si scil. plenius excusso hereditatis statu, legitima postea major, minorve reperiretur, consecuti principales circa petitorium instituendum, post-

postquam omnis spes amicabile compositionis evanuit, occupati sunt.

Th. IV.

Sed ne disputatio mea, longius, quam scopus disputantium postulat, procedat, reliqua, ea qua par est brevitate absolvam, & brevibus, de effectu filiationis legitimæ, seu civilis, naturalis, spurix, adulterinæ, & incestuosæ differam. Filiationis ex adoptione perfecta ortæ, effectus est, quod patri adoptivo succedat, & jura perfecti filii familias tribuat. Imperfectæ, seu ab extraneo factæ, est sola successio ab intestato. Idem *Justinianus in l. 10. §. 1. C. de adopt.* Sed in potestatem & familiam patris adoptivi, ejusmodi adoptatus non transit. *§. 3. 7. de adopt.* Hinc & patri naturali succedit. *vid. l. 1. C. de adopt.* Filius autem non ab extraneo, sed avo materno adoptatus, perdit jura, quæ in naturalis patris bonis habuit, nisi ante mortem patris, ab adoptante emancipatus sit. *Brunnem. add. l. 10. C. de adopt.* Alere quoque pater adoptivus filium adoptivum extraneum non tenetur. *l. penult. pr. C. de adopt.* Non obstat *Paulus in l. 45. ff. de adopt.* Quæritur autem, si pater adoptivus extraneus, filio adoptato nihil relinquat in testamento, an hic querelam inofficiosi testamenti movere, aut bonorum possessionem contra tabulas petere possit? utrumque negatur *vid. Belsold. P. 4. Consil. 154. n. 57. & 58.* Quando autem aliquis proprie non adoptatus, nec arrogatus est, sed alter promittit, eum ut filium tractare, postea vero promissorum immemor, privat eum, vel exhæredat sine causa, quæritur an actionem habeat contra promittentem? affirmatur, si pœna in stipulatione adposita sit; Sine pœnæ promissione vero, actionem in factum subsidiariam, ad interesse præstandum

standum habet. *Paulus in l. 12. ff. de F. O. Besold. Parv. 2. Conf. 152. n. 67. & 68.* In feudis autem non succedunt liberi adoptivi. *l. F. 26. §. adoptivi.* nam hoc jus respicit sanguinem, & respuit omnes fictiones juris civilis.

Th. V.

Ordine offert se effectus filiationis naturalis, spuria, adulterina, & incestuosa. Naturalis tantum effectum suum in eo exserit, quod quoad patrem, successionem tribuat in duas uncias, hoc est sextam partem hereditatis paternæ, quam liberi naturales, una cum matre capiunt. *Novell. 89. c. 12. §. 2.* Quod præjudicio confirmat *Richter. de Success. ab intestat. sect. 1. membr. 3. n. 9.* modo pater non relinquat legitimos liberos, vel uxorem legitimam, tunc enim plane excluduntur, alimenta tamen à liberis legitimis ipsis arbitrio boni viri præstanda sunt. *Novell. 89. c. 12. §. 6.* quæ alimentorum præstatio etiam avo paterno ex æquitate incumbit, uti præjudicio probat *Carpov. P. 2. C. 10. d. 20. & Jpr. Consistor. lib. 2. def. 243.* Quod si vero pater, naturales liberos testamento excludat, licet legitimi filii, vel conjux legitima non adsit, pro consequendo sextante, querelam inofficiosi instituire non possunt. *Siruv. Exert. 38. tb. 22. in fin.* non obstante *Novell. 18. cap. 5. Nov. 89. cap. 12. §. 4.* Matri autem indistincte succedunt, sive liberos legitimos habeat, sive non, adeo, ut æqualiter invicem concurrant. *§. 3. J. ad Sc. Orbit.* Quod & in ulteriori linea materna, locum habet. *Modestim. in l. 8. ff. unde cognat. si. quamvis mater sit persona illustris. Siruv. Ex. 38. tb. 21.* Idem quoque statuendum in spuriis, quoad successionem maternam. *Modestim. in d. l. 8. ff. unde cognat.* nisi mater sit illustris, & alios liberos ex justo matrimonio habeat, quo

utroque casu concurrente, ex materna hereditate nihil consequuntur; Si tamen liberi iusti non adsint, spurios matri illustri quoque succedere, argumento à contrario sensu, Doctores tradunt. *Christinus Decis. 64. vol. 4. n. 6. Ant. de Rosell. de Success. ab intestat. n. 18. Förster. de Success. lib. 6. c. 11. n. 1.* Quod tamen ad personas nobiles non extendendum, quippe quæ illustribus inferiores sunt, ideoque ab illis, ad has non procedit, præsertim argumentum extensivum in odiosis. *Meo. P. 2. Det. 83.* Quoad successionem paternam vero, quia incertitudo patris spuris obstat, ne hodie ad hujus successionem eos admittendos esse, verius est. *Carpz. P. 4. C. 28. d. 6. n. 4.* Adulterinæ & incestuosæ filiationis effectus, est mere privativus, quoniam nec patri, nec matri succedere potest, ejusmodi natus. *Novell. 89. c. 15.* adeo ut nec à parentibus ali. debeat, per *auth. ex complexibus C. de incept. nupt.* Quod tamen alii, de civilibus, non naturalibus alimentis recte intelligunt. *Brunnem. ad d. auth. Masters. de Justitia LL. Roman. l. 2. dubitat. 7.* Sicuti enim patri non licet occidere filium, ita nec alimenta ei denegare, quia ea denegans, necare videtur, secundum Paulum *in l. 4. ff. de agnosc. vel alend. liber.* Et satis superstitiosa est dispositio juris civilis, quod in tantum castitatem amaverit, ut etiam pietatem paternam destruxerit: Quem rigorem tamen laudabiliter mitigavit Pontifex *Clemens III. in c. 5. X. de eo, qui duxit in matrim. quam polluit per adulter.* Et quamvis non desint, qui putant, in citat. capitulo, specialem casum latitare, prior tamen sententia, tanquam æquior, merito præfertur, eaque hodie utimur. *Gail. 2. O. 88. n. 4.* Queritur, an filius adulterinus, vel incestuosus, habeat testamenti factionem activam? affirmatur, quia non

ritur prohibitus. An etiam passivam? distinguendum inter patrem, & extraneum. Pater ei nec donare, nec legare, nec ipsum heredem instituere potest. *l. 6. C. de incest. nupt.* ab extraneo vero potest institui, vel ei aliquid relinqui. *Besold. P. 5. Consil. 254. n. 50.* Porro an filius adulterinus, vel incestuosus, infamis sit, quæro? Quod negandum, per rationem *Pauli in l. 20. ff. de pœn.* quamvis dissentiat *Christinus vol. 2. Dec. 106. n. 3.* Quod tam de juris, quam facti infamia intelligi velim, facti enim infamia, nec mihi sine turpi suo ipsiusmet factio irrogatur, adulterinus autem, non suo, sed alieno factio laborat. Juris vero infamiam lex imponit, ob aliquod turpe factum, quod hic æque, ac lex deficit, de adulterio enim nasci, non est ejus culpa, qui nascitur, sed illius, qui generat. Quare si paternæ incontinentiæ imitatores non sint, nulla ratio suadet, ut de vitiosa nativitate erubescere debeant, cum propria virtus eos veneratione dignos efficiat: Nec enim in homine spectandum est nascendi primordium, sed vivendi ratio & modus, qui si laudabilis sit, nec à divinis, nec à mundanis dignitatibus arcendi sunt. Qua ratione constat, multos ex ancillis procreatos, existisse patriarchas, & tribuum Principes, referente *Chrysostomo in Hom. 3. super Matthæum.* Hinc *Ripa in C. inter ceteras. X. de Rescript.* consolatur liberos illegitimos, eosque ad virtutem capesendam excitat, exemplo *Bartoli, & Jasonis*, qui etiam illegitimi fuissent, sed tamen magnis virtutibus, & honoribus eminentissimi. De jure civili res expedita est. *Papinianus in l. 6. ff. de Decur.* Nec video, quomodo per rationes juris, suam sententiam tueri velit *Mynsing. 4. O. 31.* ubi statuit, quod illegitimi ad dignitatem Assessoriatus non

non sint admittendi; nec Principis Consilarii esse, nec Doctoris titulo insigniri queant: Manifesto enim principium petit, dum rationem prohibitionis, in infamia collocat, quod est falsissimum. Pugnat insuper hæc opinio cum ratione generali *Papiniani in l. 26. ff. de pæn.* nec ullum fundamentum in re habet. conferat. *Raudens. de Analog. c. 30. n. 81.* ubi multa exempla illegitimorum, ad dignitates evectorum habet.

Th. VI.

Legitimi per rescriptum Principis, eosdem effectus consequuntur, qui legitimis competunt. *Justinianus in Novell. 89. c. 9. in fin. Hahn. ad Wesenbec. tit. de his, qui sui vel alien. jur. sunt,* exceptis quibusdam casibus, quos vide apud *D. Schvveder. in Introduct. in jus publ. pers. special. sect. 1. cap. 16. §. 13.* Sive autem existent liberi legitimi, sive post factam legitimationem nascantur, nihil interest, nec citatio aut consensus agnatorum requiritur, modo in precibus pro obtinenda legitimatione, pater legitimorum liberorum existentium, mentionem faciat. *Novell. 74. c. 1.* Quod idem circa successionem feudalem affirmandum, modo Princeps simul Dominus territorii sit, in quo feudum, de quo agitur, habetur, & ex certa scientia, & iusta causa, legitimationem ad feuda extendat; Non obstante, quod sint feuda antiqua, Stamm-Lehn. Quam sententiam juri feudali convenientem, multis argumentis probat *H. Instr. Dn. Roberius in jus feudal. comm. 1. v. 8. n. 19. & seqq.* ut ut contrarium dicat magnus ille *J. C. Jus,* cujus fama & gloria apud eruditum orbem indelebilis erit *Struv. s. 7. F. cap. 9. tit. 3. n. 89. & seqq.* Quæritur autem, an legitimi, etiam insignibus parentum uti possint? affirmatur,

tur, si legitimatus nominatim ad jura insignium habitatus fuerit. *Dn. Schvveder. Jur. publ. part. special. sect. 1. c. 16. §. 12.* Quo casta, ei in clypeo seu insigni, baculus, quem Bar-ram vocant, interjicitur, qui incipit à sinistris, & desinit in unum latus dextrum. In legitimis vero, ille baculus à dextris ad sinistrum latus porrigitur. Quod vero hodie rarius fieri solet, teste *Dn. Strykio de Sues. ab intestat. Dissert. 1. c. 2. 16. 53.* Caterum quomodo libellus, pro obtinenda legitimatione concipi, & rite formari debeat, *vid. Schvveder. Jur. publ. part. special. sect. 1. c. 16. §. 11. Mindan. de Process. lib. 2. cap. 2. p. 5.*

CAPUT V. & ultimum

Absolvit suppositionem partus, germ. bey oder zugelegte Kinder / tanquam filiationi contrarium, & oppositum.

Th. I.

Suppositio partus, est falsum, quod in persona committitur, quando partus alienus, subicitur in locum proprii partus. In hac materia, obijt mihi rarissimus, & gravissimus casus, de quo adhuc sub judice lis est, qui extra Germaniam, in oris exteris, per singularem vasfriciem fabricatus est. Postquam vero suppositivus ille in Germaniam translatus, & objecta hereditatis, circa quam hæc questio status acriter disputatur, in diversis Germaniæ provinciis sparsa sint, (concernit enim opes & divitias ingentes) meum patrocinium in vicinia præstandum requisitum est. Dignus autem esset hic casus, qui propter

singu-

singularia, & sumptuosa, tam probationis, quam reprobationis argumenta artificialia & inartificialia, in peregrinis longinquis tribunalibus ventilata, nec non elegantissimas quaestiones incidentes, cum omnibus & singulis circumstantiis exprimeretur. Pollicerer profecto fore, ut lectorem, mirum in modum delectaret, eique in omnibus satisfaceret; Verum quia aliquis tertius interveniens, pene quem summa rerum potestas est, causam simul pro illo, de cuius filiatione disputamus, agit, & teste experientia, periculosum est, de iis scribere, qui possunt proscribere, & de iis disputare, qui possunt amputare; satius erit tacere, quam dicere.

Th. II.

Suppositio partus non praesumitur, ideoque probanda est, ista probatio fit per testes, & praesumptiones. Per testes, quando persona, quae actui interfuere, nec non ipsius suppositionis participes, tanquam causa instrumentales, in iudicio producantur, & super articulis concludentibus, legaliter examinantur, quae res per se nota, & clara est. Hoc autem singulare est, quod in huius delicti probatione, focii criminis, interrogari, & examinari possint, ob difficilem probationem. *Methob. lib. 5. Praesumpt. 34. n. 2. Mascard. de Probac. concl. 153. n. 34.* Nam in tali materia, in qua alii testes haberi non possunt, ipsi criminis complices adhaerentur. Quod cum maximo probatissimum Doctorum applausu tradit *Mascard. cit. loc.* De oculari inspectione, in hac materia adhibenda, apud nullum Doctorem quidquam inveni, in praedicto vero casu, magno cum commodo fuit adhibita; cum enim R. in hospitali S. Petri, quod recipit, & educat infantes expositos

fitos; die Säublinge/ tempore receptionis, iisdem inurere
 soleant peculiare stigma, quod signum formale partus ex-
 positum est, dubio caret, quod ejusmodi partus, tali stigma-
 te notatus, pro exposito illius hospitalis, reputandus sit.
 Id quod in dicto casu, judicialia attestata R. transmissa, in
 claris terminis confirmarunt. Necesse vero est, ut illud si-
 gnum seu stigma, specificè describatur, ratione figuræ, &
 loci corporis, antequam ad ocularem inspectionem pro-
 cedatur, sed tempus est, ut canam receptui.

Th. III. *de iuramento in usu sup e Cl*
 Præsumptiones, quibus suppositio partus inducitur,
 multa, & diversæ à Doctõribus traduntur, è quibus tantum
 præcipuas, & eas, quæ robustioris brachii sunt, in medium
 producam. Sicuti autem nulla delicti causa existente,
 delictum non præsumitur, ita è contrario, existente deli-
 cti causa, delictum præsumitur. Talis causa in præsentī ma-
 teria, est senium mariti, in quo spes prolis evanescit, & sub-
 oritur spes maximi lucrī, & commodi, quod ex suppositio-
 ne, ad matrem & partum deventurum est. Hac causa sup-
 positionis præcedente, eo fortius præsumptiones conclu-
 dunt, nam in actibus simulatis, & fraudulentis, qui occulte
 parari solent, conjecturis & præsumptionibus locum re-
 linquendum esse, nemo negabit, nisi qui mentem in cal-
 caneo gestat. Sunt vero, & reputantur tales: (1.) Si pro-
 betur, mulierem, quæ arguitur sibi partum supposuisse,
 ætus ætatis esse, ut vix amplius secundum cursum naturæ
 concipere possit, quousque autem conceptionis tempus
 in foemina duret, quodammodo colligi potest, ex mente
 Imperatoris Justiniani in l. 12. C. de legitim. hered., ubi
 partum quinquagenariæ mirabilem esse dicit, quo super
 Physi.

Physici, & Galeni filii consuli possunt. (2.) Si mater dicitur sterilis fuerit, usque ad illud tempus, quo se peperisse dicit. (3.) Si supervenerit obstetrix, dum jam peperit, & filium intra matris foemora è ventre editum invenerit. (4.) Si non sit passa ventrem inspicere, & custodiri. (5.) Si sola pariendi actum absolverit, nec ullus tempore partus adfuerit. (6.) Si fama & communis sermo sit, partum fuisse suppositum. (7.) Si mater confessa sit in ultimo mortis articulo, ad exonerationem conscientiae, partum fuisse suppositum. De qua matris confessione quid judicandum, *vid. ib. 7. & 8. cap. 3.* Unaquæque vero harum præsumptionum duobus testibus probanda est. *Confer. Mascard. Concl. 113. Farinac. p. 6. Oper. Crim. qu. 150.* ubi præsumptiones plures, plena manu congerunt. De singulis vero quomodo per præsumptiones fortiores tolli possint, breviter & nervose agit *Menoch. lib. 5. Præsumpt. 34.*

Th. IV.

Pœna suppositionis partus, est fustigatio, non habito respectu personæ, quæ partum alienum supposuit, an parens fuerit, nec ne, modo supponens damnum per id intulerit alteri. Usum fori, & præjudicium, vide apud *Carpe, in Prax. Crim. p. 3. qu. 103. n. 30.* ubi casum refert, quo quis alienam filiam suam, esse affirmaverat, eo fine, quo hereditatem opulentam lucraretur, cui ob id, fustigationis pœnam dicarunt Scabini Lipsienses. Tantum hac vice, per ordinarios labores, speciminis loco, de hac materia conscribere potui, cum Deo, & die, graviora scripturus. Ceterum, Tibi, Deus Optime maxime, pro concessis viribus tantas ago habeoque grates, quantas lingua effari, & mens excogitare potest. Tuæ enim, Pater, benignitati

G

acce-

acceptum ferendum, quicquid in presenti argumento
 prestare licuit. Dissimulare ergo divinum hoc munus
 velle, nec ea, qua decet animi devotione deprecari, ma-
 nifesto impium foret. Quare me totum Tibi de vo-
 veo, supplex rogitans, ut de postero etiam divinae boni-
 tatis tuae radios, in servum tuum spargas, corpus acuti-
 simis vexatum morbis, reficias, actiones omnes juves &
 dirigas. & tandem me ad felicitatem aeternam evahas.
 Tu vero, *Lector Benevole*, vale, & si inchoaveris mihi
 & studiis meis favere, perge. si quoque haec mea elabora-
 tio, ad te spectantia contineat, iisdem utere & fruiere, si
 vero minus omnia placuerint, corrige me, informa me,
 refuta me; Sed improba ratione, blaterare ne velis, alias
 senties, non defutura mihi arma, quibus me,
 meaue defendam.

Corollaria Practica.

Actio pignoratitia, adversus tertium possessorem sin-
 gularem, locum non habet. Ita obtinui in Regimine
 Guelpherbyitano, per sententiam publicat. die 25. Sept.
 1697. in causa G. E. contra N. J. S. eamque sententiam
 Illustrissimum Regimen Hemipolitanum gravissimis ra-
 tionibus defendit. die 20. Decemb. 1700. in causa J. P. J.
 contra M. W. Anne vero de praxi hodierna, & aequitate
 canonica, remedium ex c. 6. X. de pign. competit. Sic ob-
 tinui per sententiam J.ctorum Erfurtenfium, in Regimine
 Hemipolitan. die 31. August. 1699. publicatam in causa
 D. G. v. W. contra M. P. Sed haec opinio, in terris Impe-
 rii,

rii, vix sustineri potest, quanquam in dicto casu sententia
Dni. Erfürtensum, vires iudicati consecuta sit. Qualis er-
go competit actio? Resp. Rei vindicatio.

II.

Arrestum, quod ad instrumentum guarentigiatum
decernitur, verum debitum continens, subsistit, & validum
est, licet & impetrans in eo non sit nominatus, nec tem-
pore arresti impetrati, se ad debitum aliter legitimare
potuerit, quam per productionem instrumenti, post im-
petratum verò arrestum, se demum ad id plene legitimet.
Talem casum acriter defendi, coram Regimine Hemipo-
litan. in causa J. H. contra H. E. In quo Facultas Juridica
Rintlensis, per sentent. die 20. Febr. 1696. & Facultas Juri-
dica Rostochiensis, per sentent. de 12. Nov. 1696. publica.
arrestum pro nullo, una cum refusione expensarum decla-
raverat; Quæ vero in superleutatione, à Facultate Juri-
dica Marpurgensi, per sentent. die 4. Novemb. 1697. à Fa-
cultate Juridica Jenensi per sentent. die 26. Januar. 1699;
& Facultate Juridica Altorffina per sentent. die 28. Octob.
1700. etiam quoad expensas reformare, & arrestati ad re-
cognoscendum, argumentis multo robustioribus conde-
mnati sunt.

III.

Maritus contra uxorem, ex causa adulterii absentem,
mediantibus edictalibus, actione civili ad divortium agere
potest, ad hoc, ut vel emanente uxore, in contumaciam,
dissolutionem vinculi impetret, vel ea comparente, dere-
licta actione civili, inquisitionem fundet, qua fiscus hoc
casu defungi debet, cui maritus indicia, & alia ad inquiren-
dum adminicula suppeditare potest; Nam in gravioribus deli-

delictis, contra absentem inquisitio formari non potest, opus ergo est remedio aliquo civili, ad fundandam futuram inquisitionem. Quod obtinui in causa M. C. contra A. D. S. per sententiam Jctorum Wittebergensium, die 1. Martii 1700. in Regio nostro Consistorio publicatam. Cavendum vero marito, ne hoc casu, loco actionis civilis, ad divortium, ex capite malitiosæ desertionis intendat, & sic se ipsum, in conspicuum patrum cornutorum ordinem, publice promoveat, quia processus desertionis, tacitam & implicitam adulterii remissionem involvit, dum hoc casu, maritus, mulieri forte revertenti, cohabitare tenetur.

IV.

Filius, potest matrem suam presentem, tanquam legitimam heredem ab intestato, sine ulla solennitate gravare, ut prædium maternum, seu rem propriam, alicui tertio, instar fideicommissi restituat, & mater, tanquam heres fideuciaria, tenetur illud fideicommissum heredi honorato, seu fideicommissario præstare. Ita ad responsum Inclytæ Facultatis Juridicæ Jenensis, & Erfurtensis, in præfectura Hemipolitana majori obtinui per sententias Facultatis Juridicæ Hall. die 9. Nov. 1695, Facultat. Jurid. Marpurgens. de 18 Decemb. 1696. & Gryphisvaldensis die 24. Martii 1698. ut antea Facultates Juridicæ, Lipsiensis, Wittebergensis, & Helmstadiensis, nec non Scabinarias Brandenburgensis, ex erroneis plane principiis, contrarias sententias, in eadem causa pronunciare voluerint.

V.

Emptor, à tertio super re vendita actione pulsatus, si inter hunc, & venditorem, suspicionem clandestinitatis & collusionis animadvertat, non tenetur ad actionem principalem

cipalem respondere, priusquam se invicem juramento purgent, quod nulla inter ipsos intercesserit conventio, ad movendam litem. Ita obtinui, in Senatu Hemipolitano, in causa T. K. contra A. Z. per sententiam J. Ctorum Marpurgensium, eique annexas rationes decidendi, publicat. die 9. Decemb. 1699. Et sentent. Senatus, publicat. die 29. Octob. 1700. junctis eruditis & perspicuis rationibus.

VI.

Actio familiae erciscundae, & communi dividundo, est actio realis. Actio familiae erciscundae & communi dividundo, est actio personalis. Actio familiae erciscundae, & communi dividundo, non est actio mixta.

VII.

Filius, in testamento parentis, rite quidem, sed injuste praehereditus, vel exheredatus, adhuc hodie se non aliter ad querelam inofficiosi testamenti habilitare potest, quam remedio preparatorio; bonorum scilicet possessionis litis ordinanda gratia. Nam ab intestato succedere non potest, quia adest testamentum, nec ex testamento succedere potest, quia in illo exheredatus est. Necessse ergo est, ut aliud fundamentum, querelae inofficiosi adsit, quam jus hereditarium, quae sententia fundata est in l. 2. C. de inoff. testam. eandemque fovet Ulpianus in l. 8. pr. ff. eod. tit.

VIII.

Filius legitimam titulo institutionis habens, non tenetur praestare factum defuncti, hinc fundum suum, a patre alienatum, bona legum gratia vindicare potest.

G 3

IX.

Materiam appellationis, ex fundamentis juris novissimi, inter Practicos, vix quis exactius discussit, quam Excellentissimus Mevius, in aureis suis Decisionibus, in quibus 205. singulares casus ad appellationem spectantes, decidit: Quos nervose recenset ordine Dn. Hahn, ad Wesenb. tit. si pendente appellatione mors intervenerit.

CArmina secessum scribentis & otia quaerunt.

Tetrica sed curis nostra Thalia silet.

Nempe leves elegos non dedolat Illa Forensis

Rauca sed ad citharas Horrida Musa strepit.

Te Cathedram scandente tamen, STOCK Docte Supremam

In bona verba ruit, fitque repente loquax.

Et NON SUPPOSITUM lætans gratatur HONOREM

Quo Te jam GNATUM Diva Themista PROBAT.

Atque

SS (11) SS

Atque ait: Hoc dudum poterat meruisse Bra-
beum

Nam Dea cognitius vix sibi Pectus habet.

Credite sic Roman, veteres sic fovit Athenas

Degencii nondum cedere iusta Foro!

Hic

Viro Nobilissimo, & Consultissimo

DN. FRIDERICO JOHANNI STOCK

In Tribunali Regio quod est Hemipoli

Advocato Ordinario laudatissimo

Supremos in utroque Jure Honores Capessenti

gratulatur

L. M. Q.

NICOLAUS MEYER, J. U. D.

SACR. REG. MAJEST. BORUSS.

In Principatu Halberstadiensis

Illique innexis Comitatus Regendis

PRO-CANCELLARIUS.

Implicitis qui saepe soles succurrere cau-
fis,

& pro sollicitis nil reticere reis,

Nunc quoque perplexam causam, dubiamque
tueris,

& veros nam reddis Amice, patres!

Hi

85 (16) 86
Hi tibi persolvant grates pro talibus ausis,
sed sobolem nemo se probet esse tuam.

*Nobiliss. & Doctiss. Domino Stock, Regim.
Halberstadiens. Advocato dignissimo,
summis in utroque Jure honores ca-
pescenti, paucis hisce amicè gra-
tulari voluit*

ALBERT. POTT.
Serenissimi & Potentiss. Regis Prussiz
Coniliarius Curz, & Regim. Hal-
berstad. ibidemq; rerum feudal.
Secretarius.

Difficile est alias & nostro Jure probare
Hoc patre, non alio progeniem esse
fatam (1)
At sit Margites, qui nesciat hocce probare,
Te Phœbi proteam, Te Sobolem Themidos,
Pheebus Te docuit, Phœbus tuus usque Ma-
gister
exitit, an ne Patrem prodidit esse tuum? (2)
Contra, quando Tibi Themis alma alimenta
ministrat,
Nonne illam matrem novimus esse tuam? (3)
Novimus omnino! Contendit garrula fama,
Quæ non plane nil rebus in hiisce valet (4)

Acce-

Accedit demum cognomen ab hac & ab

Doctor es à Phœbo, Juris at à Themide.

Gratulor hocce, precorque tibi, ut sis corpore

Sano, sicut Themis bono

Sic verus Phœbi filius & Themidos.

(1) *vid. Mascard. de Prob. vol. 2. concl. 788.*

(2) *id. loc. cit. concl. 797.*

(3) *id. loc. cit. concl. 796.*

(4) *id. l. c. concl. 792.*

(5) *id. concl. 791.*

Pauci hic

Nobilissimo & Pereximio Dn. Authori,

Amico suo ob egregiam virtutem &

insignem eruditionem longe caris-

simo de honoribus optime me-

ritis grat.

Christoph Johann Lindt/

Pot: Reg: Boruff: Consiliarius

& Regim: Secret.

AN proles sit vera, an supposititia, tali
Nomine quæ gaudet, jam Tua penna
probat,

Prole carens genitor, quo non foecundior alter,

Nec potis ex Paula pignora ferre Tua?

Cur? quia forte times, ne quis Te dixerit olim

Esse suum patrem, quo bona vestra ferat?

Hic

H

Hic

§(o) §
Hic equidem non finis erit primarius, at Te
Credo genus nobis velle probare Tuum.
Sic certe est: Tua nam bene Disertatio mon-
strat,
Quod Themis & Phœbus Te genere si-
mul
Jam Pater & Genitrix meritos Tibi tradit ho-
nores,
Hocque ipso Gnatum Te probat esse suum,
Johannes Henricus Koch
Consiliarius Regius, & ad B. M. Virg.
Canonicus.

AZON

Quæ de Probatione Filiorum sunt
Justiniani Codice Imperatoris
Notata, Consuetudo quæ confirmat,
Et eruditæ quæ libris Sacerdotes,
Quos iustitia habet, edidit conscriptis,
Quæ vera Filiatio cluat Legi,
Hac eruditâ, Amice discitis STOCKI,
Nunc pagina meretur eugeb conatus
Bona verba Doctorum, probasque Te prolem
Aspera quam probet, Themisque dignetur
Summis honoribus, Salana virtutem
Inamque doctrinam iubens quibus matras.

En

En gratulor, **STOCKI**, secundum acclamantem
 Tuos honores *Numinis* favor, Ferris
 Te *filium suum* poloque complexus
 Sic, ut subinde honos comite tuis *Fama*
 Succedat adibus novus, vocerisque
 Ad busta fero *Candidatus aeterna*
Felicitatis, Filii DEI parte!

Nobilissimo & Consultissimo Domino Can-
didato, Fautori & amico estimatissimo
vorum hocce Pastorale ex intimo cordis
affectu adficere voluit

Johannes Melchior Goezius,

S. S. Theologiae Doctor, Consil: Ducum
 Saxo-Isen: & Brunsvvicensium Eccle-
 siasticus, Pastor ad D. Martini
 Prim: & Scholarcha.

ET mea mi **STOCCL**, sileant nunc carmina, postquam
 Quaeis multum dignus praemia digna capis?
 Absit, quin potius tantos Tibi grater honores,
 Exposcunt virtus & tua dexteritas.
 Ergo precor laudes crescant crescentibus annis,
 Sit vegetum corpus robore continuo.

Ita applaudebat

S. H. Lucanus, Secret:
 & Archivar: Regim: Halberst.

GLoria virtutis comes est, fidus Achates;
Hac præt; Illius est unica cura sequi.
 Prorsus ut umbra solet comitari luce residens
 Corpus, & ut Magnus respicit usque polum;
 Sic honor insequitur veræ virtutis amantes,
 Famaque doctorum splendida terga premit.
 Quod si quis velit imprudens fortasse negare,
 In TE MI STOCKI lumina cœca ferat.
 TU semper magno virtutem amplexus amore.
 TU nil fovisti pectore præter eam.
 TU Themidos nostræ custos rigidusque satelles.
 TU Juris splendor Justitiæque decus.
 Nunc TE splendescens DOCTORIS purpura vestit,
 Lana humeros ambit murice tincta tuos.
 Felix hoc faustumque fiat. Deus adsit ut hocce
 Possis incolumis semper honore frui.

*In honorem Nobilissimi Domini Doctorandi,
 Amici sui integerrimi, gratulationis loco,
 paucula hæc deproperavit.*

Johannes Heinrich Schmalian,
 Regii Prussici Tribunalis, quod Halberstadii
 est, Advocatus ordinarius.

EN dem Du disputir'st; de filiationis
 Probationibus: Ist die probation
 Bey mir und iederman / Clienten und Patronis
 Schon mehr als ausgemacht; Daß Du der The-
 mis Sohn.

Wo

¶ (o) ¶

Wo solche Zeichen sind die man bey Dir erblicket

Da ist der Partus nicht suppositivus;

Minerva hat ihr Bild in Dir so ausgedrückt/

Daß Sie Dich vor ihr Kind gewiß erkennen muß.

Zwar dürffte mancher wohl in diesem Scempel sehen;

Das argumentum ist die filiatio,

Man hat ja bey Dir selbst noch keinen Sohn gesehen,

Non enis etiam non est affectio:

Alleine wer von Dir ein solches Urtheil fället

Der siehet nur auf das / was Er vor Augen hat:

Mir scheint dieses Werck nicht eben so bestellt/

Und glaube ich daß Du -- doch? Sipienti sat.

Die filiatio ist nun an deiner Seite

Mehr als zuwohl probirt durch deinen Doctor-

Hut.

Dergleichen Ehren/Stand gehört vor ächte Leute,

Den Subditivis gebührt kein Purpur-Blut

Ich wünsch die Glück dazu. Es steh dein Vergnügen,

Es sey dein Purpur/Schmuck voll edler Nutz-

barkeit.

So ist der höchste Grad von deinem Wunsch erstiegen,

So ist der Edle Stock mit Rosen übersiret.

Halberstadt den 22ten

Febr. 1702.

Mit diesen wenigen Zeilen wolte seinen werth-
hesten Herrn Collegien, Brüdern und Freunden
de/ bey erhaltener Doctor-Würde seine
dienstgefliffene Ergebenheit con-
stet haben

A. J. Meuschen / Advocat:

Ordinar: Regim: Halberst.

H 3

Epigram-

85(0)88
Epigramma.

Doctoris nomen titulis accedere partis,
Et Te purpureum grator habere decus.
Non festinasti talem generosus honorem,
Inde diu merito gloria major inest.
Ornamenta tamen, sine me Tibi vera fateri,
Tu dabis huic titulo, non dabit ille Tibi.

Ita granulabundus scribebat

Augustinus Henricus Meschmann/
Regii Borussici, quod est Halberstadii,
Regiminis Advocatus ordinarius.

Filius unde Patris proles genuina probetur,
Difficilem sumis scribere materiam:
Ast hanc, STOCKE, Decus Themidos Suadaq; Medulla,
Ingenio facilem cernimus esse Tuo.
Nec mirum Patriæ dudum notissima nostræ
Ingenii & Linguae est didita Fama Tua.
Hoc tamen admiror, cur dicta Astræa vetustis
Virgo fiet, mater quæ Tua vera fuit.
Non conjecturis opus, aut rumore patrono
Tota sed Hemipolis, Jenaque testis adest.
Quoque minus dubites, en ipsa Astræa parentem
Fassa, Tuum merito cingit honore caput.
Gratulor, & voveo tandem Tibi Filii adsit
Qui ratione pari Te probet esse patrem.

*Præ-Nobilissimo atque Eruditissimo Domino Autori,
Collegæ & Amico suo perquam dilecto ex singula-
ri affectus testimonio hæc scribebat*

Fridericus Augustus Rixenberg,
Der

Der wie ein dürrer Stock in seiner Eh gewesen/
 Und nicht/wie Arons Stab/beliebte Frucht gerichte/
 Will iso vom Beweis der Kindschafft künstlich lesen/
 Ob er gleich noch zur Zeit kein ehlich Kind gezeugt,
 Was selkames/ er will von Praxi disputiren
 Und ist kaum/ wie am Tag/ ein Theoreticus
 In seiner Eh' er lehre Effectum zu probiren /
 Da Causa doch bey Ihm vermuthlich schlechte seyn muß.
 Doch hat er sein propo ganz glücklich ausgeführt/
 Und seinen weisen Geist/ der ganzen Welt gezeigt/
 Die Ihn derhalben auch mit Doctor-Würden zieret/
 Und ihren Purpur-Schmuck um seine Achseln beuge.
 Ich garulir' hierzu/wünsch/ daß Sie stetig steige/
 Und daß sein Nahm' und Ruhm/sich stetig höher schwing/
 Doch so/ daß selbiger sich auch im Saamen zeige/
 Und praxis hier zugleich/ wie Theorie geling.

*Ita Nobilitissimo Domino Doctorando,
 Collegae suo honoratissimo gra-
 ulabatur*

**Johann Tobias Beyer / Regii
 Prussici Regiminis Halberstadii quod
 est, Advocat: Ordinarius.**

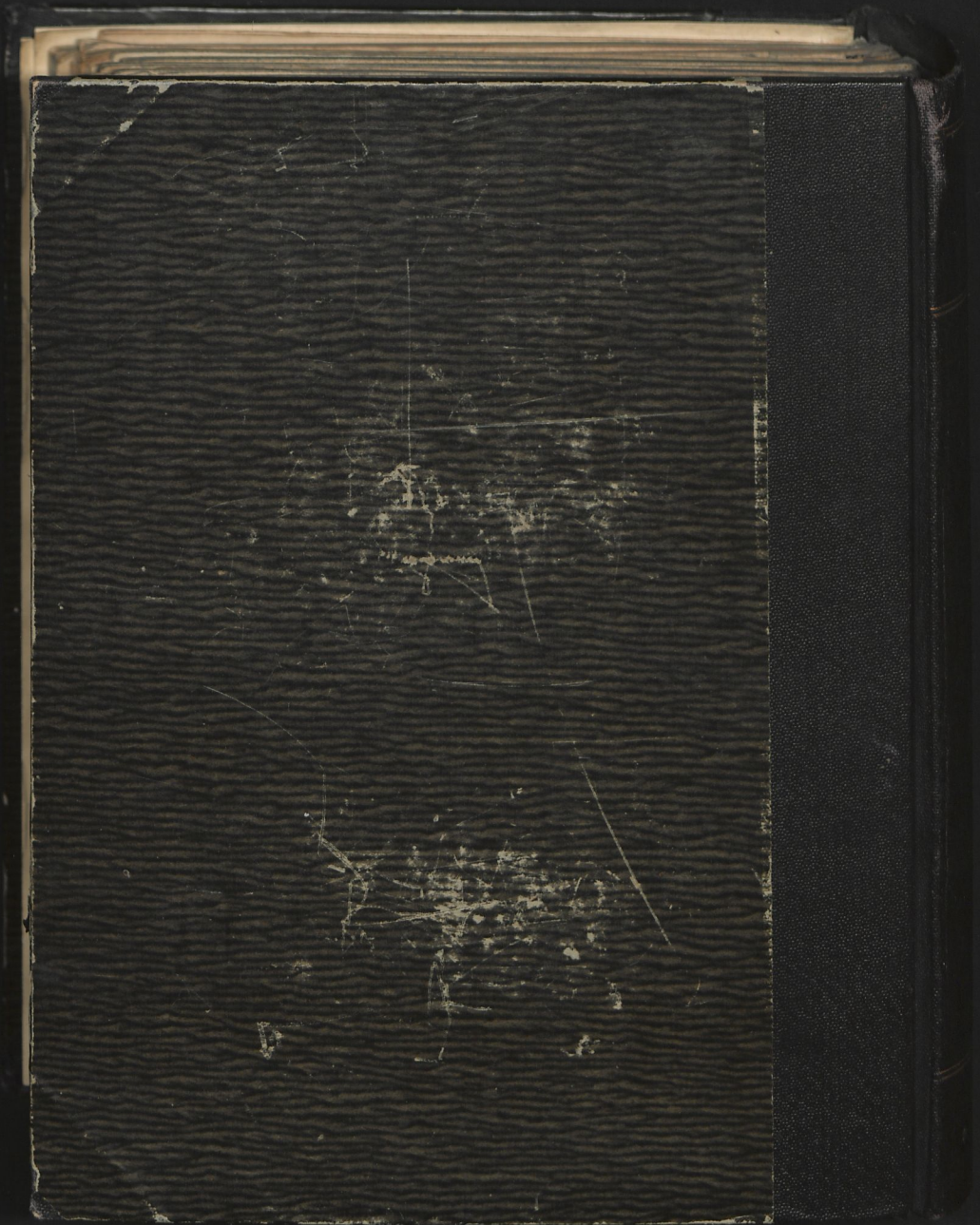
Jena, Diss., 1702

VD -18

f

sb.

23

DISSERTATIO

PROBANTIA

In

SUPPOSITIO

Gey = oder hit

ET TOTA MATIA
AUTOR IN FORO CO
LOCO CONVEN

DEO
IN INCLUTA
PRO

HONORES DOCT
Rite &
publicæ disquisit

FRIED.

Regim. Reg. Boru
Ob intervenientem vero illius
in lucem edide

Literis WE

Farbkarte #13

B.I.G.

16

FRIEDRICH
UNIVERS.
ZVHALLE

8 1/2
Medico Dno

